

**PRÁVNE POSÚDENIE SÚLADU NÁVRHU ZÁKONA
O SČÍTANÍ OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV 2021
S PRÁVNOU ÚPRAVOU OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV**

20.02.2019

Winton s. r. o.
Mostová 2, 811 02 Bratislava
zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel:
Sro, vložka č. 55883/B
T: + 421-905 427 618 F: + 421-2-322 01 240
www.winton.sk

OD : Winton s. r. o.
PRE : Štatistický úrad Slovenskej republiky
K RUKÁM : JUDr. Mgr. Petra Szokeová, generálna riaditeľka kancelárie
predsedu
DÁTUM : 20.02.2019
RE : Právne posúdenie súladu návrhu zákona o sčítaní
obyvatelov, domov a bytov 2021 s právnou úpravou ochrany

1. ZADANIE

Vážení zástupcovia Štatistického úradu Slovenskej republiky,

na základe Rámcovej dohody o poskytovaní právnych a legislatívnych služieb uzatvorenej dňa 12.04.2018 a účinnnej dňa 14.04.2018 ste nás požiadali o právne posúdenie súladu Návrhu Zákona o SODB 2021 s právnou úpravou ochrany osobných údajov (ďalej len „Zadanie“).

V rámci Zadania ste nás konkrétne požiadali o posúdenie súladu návrhu zákona o sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021 s právnou úpravou ochrany osobných údajov podľa nariadenia Európskej únie o ochrane osobných údajov a zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov. Predmetom analýzy má byť posúdenie konformity ustanovení, ktoré upravujú zber, získavanie, spracúvanie, vyhodnocovanie a ďalšie úkony v rámci sčítania týkajúce sa osobných údajov fyzických osôb, ktoré upravuje návrh zákona s ustanoveniami nových pravidiel ochrany osobných údajov a možných výnimiek umožnených súčasnou právnou úpravou..

2. OBSAH

1.	<u>ZADANIE.....</u>	<u>2</u>
2.	<u>OBSAH.....</u>	<u>3</u>
3.	<u>ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....</u>	<u>4</u>
4.	<u>ROZSAH POSUDZOVANIA A ZDROJE.....</u>	<u>6</u>
5.	<u>PRÁVNE STANOVISKO.....</u>	<u>7</u>
5.1	<u>PRÁVNÝ ZÁKLAD SPRACÚVANIA OSOBNÝCH ÚDAJOV V RÁMCI SODB 2021.....</u>	<u>7</u>
5.1.1	Základné zásady spracúvania osobných údajov.....	8
i.	Zákonnosť spracúvania.....	9
ii.	Obmedzenie účelu.....	12
iii.	Minimalizácia osobných údajov a ich uchovávanie.....	12
5.1.2	Výnimky z uplatňovania práv dotknutej osoby.....	13
5.1.3	Ochrana dôverných štatistických údajov.....	17
5.1.4	Osobitná kategória osobných údajov.....	18
5.1.5	Predpisy Európskej únie v oblasti štatistiky.....	19
5.2	<u>OSOBNÉ ÚDAJE V NÁVRHU ZÁKONA O SODB.....</u>	<u>22</u>
5.2.1	Postavenie ŠÚ SR a ďalších subjektov.....	23
5.2.2	Rozsah spracúvaných osobných údajov.....	31
5.2.3	Dotknuté osoby.....	34
5.2.4	Spôsob spracúvania osobných údajov a povinné osoby.....	34
i.	Zisťovanie prostredníctvom sčítacích formulárov.....	35
ii.	Zisťovanie z administratívnych zdrojov.....	35
iii.	Identifikácia a autentifikácia fyzickej osoby.....	36
iv.	Zaznamenávanie a uchovávanie získaných osobných údajov a súborov osobných údajov.....	37
v.	Spracúvanie a vyhodnotenie štatistických údajov.....	38
vi.	Poskytovanie údajov.....	38
5.2.5	Účel spracúvania osobných údajov.....	40
6.	<u>ZÁVERY.....</u>	<u>43</u>

3. ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

Na účely tejto Analýzy, okrem skratiek zadefinovaných priamo v texte, sa vybranými používanými výrazmi rozumie nasledovné:

Analýza znamená túto analýzu s názvom Právne posúdenie súladu návrhu zákona o sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021 s právnou úpravou ochrany osobných údajov.

EU znamená Európska únie.

Nariadenie GDPR znamená Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

Nariadenie o európskej štatistike znamená Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) c. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia (ES, Euratom) c 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločností, nariadenia Rady (ES) c 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločností.

Nariadenie o demografickej štatistike znamená Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013 z 20. novembra 2013 o európskej demografickej štatistike.

Nariadenie o SODB znamená Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 z 9. júla 2008 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov.

Návrh Zákona o SODB znamená návrh zákona o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 v znení zo dňa 01.02.2019, určený na pripomienkovanie v rámci predbežného pripomienkového konania, poskytnutý Poradcovi na účely tejto Analýzy.

OSN znamená Organizáciu Spojených národov.

SODB znamená sčítanie obyvateľov, domov a bytov.

SR znamená Slovenská republika.

Štatistický úrad SR alebo **ŠÚ SR** alebo **Klient** znamená Štatistický úrad Slovenskej republiky so sídlom Miletičova 3, 824 67 Bratislava, IČO: 00 166 197.

Vykonávacie nariadenie 557/2013 znamená Nariadenie Komisie (EÚ) c. 557/2013 zo 17. júna 2013, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) c. 223/2009 o európskej štatistike, pokiaľ ide o prístup k dôverným údajom na vedecké účely, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) c“ 831/2002.

Vykonávacie nariadenie k Nariadeniu o SODB znamená Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/881 z 23. mája 2017, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov, pokiaľ ide o formu a štruktúru správ o kvalite a technický formát na zasielanie údajov, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1151/2010.

Winton alebo **Poradca** znamená advokátsku kanceláriu Winton s. r. o. so sídlom Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 36 861 243, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, Oddiel: Sro, Vložka číslo 55883/B.

Zákon o ochrane osobných údajov znamená zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon o štátnej štatistike znamená zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov.

4. ROZSAH POSUDZOVANIA A ZDROTE

Analýza je poskytnutá výlučne pre potreby ŠÚ SR a nesmie sa poskytnúť alebo používať treťou stranou bez predchádzajúceho písomného súhlasu osôb oprávnených konať v mene ŠÚ SR a osôb oprávnených konať v mene Winton s výnimkou takého poskytnutia, na ktoré je ŠÚ SR povinný v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov.

Výhrada:

Analýza vychádza z platnej a účinnej právnej úpravy, verejne dostupných zdrojov a informácií od ŠÚ SR sprístupnených nám v rámci spoločnej komunikácie. Informácie a závery uvedené v tejto Analýze vyjadrujú názor Winton a vychádzajú zo skutkového stavu, ako bol zistený výlučne na základe informácií poskytnutých Winton v písomnej alebo v ústnej podobe zástupcami ŠÚ SR a v stave, ako s nimi bol Winton oboznámený ku dňu predloženia tejto Analýzy. Na dokumenty, z ktorých vyplývajú informácie poskytnuté v písomnej podobe, referujeme priamo v texte Analýzy. Pokiaľ sme pre získanie informácií použili iný zdroj, v Analýze je to uvedené (ďalej spoločne len ako „Zdroje“).

Analýza je založená na predpoklade, že obsah Zdrojov, ktoré sme od ŠÚ SR na vypracovanie tejto Analýzy obdržali, je úplný, pravdivý a presný a že neexistujú žiadne iné relevantné dokumenty, ktoré sa týkajú záležitosti, ktoré sme preskúmali.

Analýza sa zaoberá predloženými dokumentmi výlučne v zadanom rozsahu a v

5. PRÁVNE STANOVISKO

5.1 PRÁVNÝ ZÁKLAD SPRACÚVANIA OSOBNÝCH ÚDAJOV V RÁMCI SODB 2021

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov je osobitným druhom štatistického zisťovania vykonávané ŠÚ SR, ktoré je súčasťou štátnej štatistiky a ktorého obsah, rozsah a spôsob vykonania upravuje osobitný predpis (§ 15 ods. 1 Zákona o štátnej štatistike). SODB má byť založené na zásade nestrannosti, transparentnosti, spoľahlivosti, relevancie, efektívnosti nákladov a ochrany dôverných štatistických údajov, vrátane osobných údajov (§ 3 ods. 2 Zákona o štátnej štatistike). Akékoľvek osobné údaje zas musia byť spracúvané zákonným spôsobom, spravodlivo a transparentne (čl. 5 ods. 1 písm. a) Nariadenia GDPR).

Imanentnou súčasťou SODB 2021 bude aj zisťovanie údajov, ktoré sú v značnej časti aj osobnými údajmi, t.j. údajmi, ktoré sú schopné priamo alebo nepriamo identifikovať konkrétnu fyzickú osobu. Bez týchto údajov nie je možné dosiahnuť cieľ samotného sčítania, ktorým je získanie dostatočných, spoľahlivých, podrobných a porovnateľných údajov o obyvateľoch, domoch a bytoch s cieľom umožniť plniť úlohy, ktoré vyplývajú (i) orgánom štátnej správy a orgánom územnej samosprávy z osobitných predpisov na rôznych úsekoch správy vecí verejných, a (ii) Slovenskej republike zo záväzkov vo vzťahu k Európskej únii v oblasti zberu periodických štatistických údajov o obyvateľstve a o hlavných rodinných, sociálnych a ekonomických charakteristikách jednotlivcov a charakteristikách ich bývania potrebných na plnenie úloh Európskej únie v oblastiach, ktoré patria do jej pôsobnosti.

Na úvod do problematiky ochrany osobných údajov je potrebné analyzovať vzťahy medzi rôznymi druhmi údajov, ktoré zákony v oblasti štátnej štatistiky označujú určitými pojmami, a zároveň medzi rôznymi druhmi právnych režimov upravujúcich daný druh údajov. Konkrétne je potrebné odlišiť:

- **štatistický údaj**, ktorým je akýkoľvek „údaj o skúmaných javoch a skutočnostiach získaný štatistickým zisťovaním alebo z administratívnych zdrojov na štatistické účely podľa tohto zákona“ (§ 2 písm. e) Zákona o štátnej štatistike),
- **dôverný štatistický údaj**, ktorým je „štatistický údaj, ktorý umožňuje priamu alebo nepriamu identifikáciu spravodajskej jednotky, pričom
1. za priamu identifikáciu sa považuje jednoznačná identifikácia spravodajskej jednotky, najmä podľa názvu, obchodného mena, adresy sídla, identifikačného čísla organizácie (ďalej len „identifikačné číslo“), podľa osobných údajov fyzickej osoby podľa osobitného predpisu, podľa iného verejne dostupného identifikátora alebo podľa kombinácie týchto údajov,
2. za nepriamu identifikáciu sa považuje identifikácia spravodajskej jednotky s využitím iných štatistických údajov, ako sú uvedené v prvom bode“ (§ 2 písm. f)

Keďže SODB je osobitným druhom štátnej štatistiky a právny základ SODB stanovuje § 15 ods. 1 Zákona o štátnej štatistike, ide aj pri údajoch získaných v rámci sčítania o štatistické údaje. V plnom rozsahu preto na tieto údaje možno aplikovať nie len Návrh Zákona o SODB, ale v súlade so spoločnými ustanoveniami aj Zákon o štátnej štatistike, ak Návrh Zákona o SODB neustanovuje inak (§ 33 a § 37 ods. 2 Návrhu Zákona o SODB).

Od štatistických údajov je potrebné odlišiť pojem **štatistická informácia**, ktorou je „informácia sociálnoekonomického, technického alebo ekologického charakteru, ktorá vznikla sumarizáciou dôverných štatistických údajov, ktorá neumožňuje priamu alebo nepriamu identifikáciu spravodajskej jednotky“ (§ 2 písm. h) Zákona o štátnej štatistike). Ide teda už o výstup sčítania, spracované a sumarizované štatistické údaje.

Analýza sa ďalej venuje len nakladaniu s tými štatistickými údajmi, ktoré sú aj osobnými údajmi a majú byť získavané v rámci SODB 2021. Spracovaniu štatistických údajov, ktoré nie sú osobnými údajmi (napr. nedokážu priamo ani nepriamo identifikovať fyzickú osobu, alebo sa týkajú právnickej osoby), sa Analýza venuje len v nevyhnutnom rozsahu. **Na tieto štatistické údaje a na spôsob ich spracovania nie je potrebné aplikovať pravidlá ochrany osobných údajov.**

5.1.1 Základné zásady spracúvania osobných údajov

Podľa Nariadenia GDPR a zároveň aj v súlade so Zákonom o ochrane osobných údajov je možné osobné údaje spracúvať podľa nasledovných zásad:

- a) **zásada zákonnosti** — spracúvanie len zákonným spôsobom na základe určitého zákonom predpokladaného právneho základu,
- b) **zásade obmedzenia účelu** — údaje možno získavať len na konkrétne určený, výslovne uvedený a oprávnený účel a nesmú sa ďalej spracúvať spôsobom, ktorý nie je zlučiteľný s týmto účelom,
- c) **zásada minimalizácie osobných údajov** — údaje musia byť primerané a obmedzené na nevyhnutný rozsah daný účelom spracúvania,
- d) **zásada správnosti** — nesprávne údaje je potrebné vymazať alebo opraviť,
- e) **zásada minimalizácie uchovávania** — údaje sa uchovávajú len na nevyhnutný čas na dosiahnutie účelu,
- f) **zásada integrity a dôvernosti** — ochrana a bezpečnosť údajov,

g) **zásada zodpovednosti** — prevádzkovateľ je zodpovedný za dodržanie základných zásad (čl. 5 Nariadenia GDPR, § 6 až 13 Zákona o ochrane osobných údajov).

Všetky tieto zásady musia byť dodržané aj pri spracúvaní osobných údajov na účely SODB 2021. Niektoré majú v istom rozsahu procesný charakter, ktorý je potrebné dodržať priamo pri spracúvaní osobných údajov. Niektoré majú vecný či hmotný charakter, ktorý je potrebné uchopiť v právnom predpise, ktorý bude sám predstavovať právny základ spracúvania údajov.

Na účely tejto Analýzy sa budeme venovať len druhej skupine zásad, ktoré je potrebné vyhodnotiť práve vzhľadom na prípravu Návrhu Zákona o SODB. Miera ich aplikácie by mala vplývať práve z textu právneho predpisu tvoriaceho právny základ

i. Zákonnosť spracúvania

Zákonnosť spracúvania osobných údajov spočíva jednak (i) v jasnom právnom základe oprávňujúceho prevádzkovateľa, resp. inú osobu na spracúvanie osobných údajov a (ii) v spracúvaní osobných údajov podľa zákona, t.j. len zákonným spôsobom.

Spracúvanie osobných údajov je zákonné, ak je splnená aspoň jedna z nasledovných podmienok stanovených podľa čl. 6 (Zákonnosť spracúvania) ods. 1 Nariadenia GDPR:

„a) dotknutá osoba vyjadrila súhlas so spracúvaním svojich osobných údajov na jeden alebo viaceré konkrétne účely;

b) spracúvanie je nevyhnutné na plnenie zmluvy, ktorej zmluvnou stranou je dotknutá osoba, alebo aby sa na základe žiadosti dotknutej osoby vykonali opatrenia pred uzatvorením zmluvy;

c) spracúvanie je nevyhnutné na splnenie zákonnej povinnosti prevádzkovateľa;

d) spracúvanie je nevyhnutné, aby sa ochránili životne dôležité záujmy dotknutej osoby alebo inej fyzickej osoby;

e) spracúvanie je nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi;

f) spracúvanie je nevyhnutné na účely oprávnených záujmov, ktoré sleduje prevádzkovateľ alebo tretia strana, s výnimkou prípadov, keď nad takýmito záujmami prevažujú záujmy alebo základné práva a slobody dotknutej osoby, ktoré si vyžadujú ochranu osobných údajov, najmä ak je dotknutou osobou dieťa.“

spracúvanie a stanovením **ďalších opatrení, ktorými sa zaistí zákonné a spravodlivé spracúvanie** (čl. 6 ods. 2 Nariadenia GDPR).

Základ pre spracúvanie uvedené v čl. 6 ods. 1 písm. c) a e) Nariadenia GDPR **musí byť stanovený**

(i) v práve Európskej únie alebo

(ii) v práve členského štátu vzťahujúcom sa na prevádzkovateľa.

Úprava musí spĺňať **cieľ verejného záujmu** a byť **primerané sledovanému oprávnenému cieľu**

(čl. 6 ods. 3 Nariadenia GDPR). Účel spracúvania sa stanoví v tomto právnom základe (pokiaľ ide o spracúvanie uvedené v čl. 6 ods. 1 písm. e) Nariadenia GDPR, spracúvanie je nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi).

Pri získavaní, vyhodnocovaní, resp. spracúvaní osobných údajov v rámci SODB nie je možné vyžadovať súhlas dotknutých osôb s týmto spracúvaním. Podmieňovanie získavania údajov súhlasom by mohlo znamenať výrazne obmedzenie výpovednej hodnoty sumarizovaných štatistických informácií, resp. výstupov sčítania. Nie je možné predpokladať širokú aktívnu účasť verejnosti na sčítaní v prípade, ak by mohla dotknutá osoba odmietnuť poskytnutie osobných údajov. Skôr naopak, je možné predpokladať nízku mieru zberu údajov a nízku mieru zapojenia obyvateľstva. Z toho dôvodu **je potrebné identifikovať taký právny základ spracúvania osobných údajov, ktorý bude vyplývať zo samostatného právneho predpisu a nebude vyžadovať súhlas dotknutej osoby.**

Z dôvodu maximalizácie cieľov sčítania, ktorými sú dosiahnutie maximálne možnej miery návratnosti sčítacích formulárov a maximálne možnej miery sčítania

“c) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné podľa osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná,

e) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi.”

V prípade Návrhu Zákona o SODB ide o implementáciu právnych základov špecifikovaných Nariadením GDPR a Zákonom o ochrane osobných údajov. Vnútroštátny právny základ spracúvania osobných údajov v rámci SODB 2021 tvorí požiadavka a potreba

- spracúvania údajov nevyhnutných podľa osobitného predpisu, ktorým bude zákona o SODB 2021 (§ 13 ods. 1 písm. c) Zákona o ochrane osobných údajov, čl.

DÔVERNÉ

- spracúvania údajov nevyhnutných na splnenie úloh realizovaných vnútroštátnymi i európskymi orgánmi verejnej moci vo verejnom záujme (§ 13 ods. 1 písm. e) Zákona o ochrane osobných údajov, čl. 6 ods. 1 písm. e) Nariadenia GDPR).

Podľa § 13 ods. 2 Zákona o ochrane osobných údajov musí byť právny základ na spracúvanie osobných údajov podľa § 13 ods. 1 písm. c) a e) ustanovený v

- Zákone na ochranu osobných údajov,
- osobitnom predpise alebo
- medzinárodnej zmluve, ktorou je Slovenská republika viazaná.

Osobitný zákon pritom musí ustanovovať účel spracúvania osobných údajov, kategóriu dotknutých osôb a zoznam spracúvaných osobných údajov alebo rozsah spracúvaných osobných údajov (§ 13 ods. 2 Zákona o ochrane osobných údajov). Podľa čl. 6 ods. 3 Nariadenia GDPR môže vnútroštátny právny základ obsahovať osobitné ustanovenia na prispôsobenie uplatňovania pravidiel tohto nariadenia, vrátane:

- všeobecných podmienok vzťahujúcich sa na zákonnosť spracúvania prevádzkovateľom,
- typov spracúvaných údajov,
- dotknutých osôb,
- subjektov, ktorým sa môžu osobné údaje poskytnúť, a účely, na ktoré ich možno poskytnúť,
- obmedzenia účelu,
- doby uchovávania,
- spracovateľských operácií a postupov vrátane opatrení na zabezpečenie zákonného a spravodlivého spracúvania.

Právny základ na spracúvanie osobných údajov podľa čl. 6 ods. 1 písm. c) a e) Nariadenia GDPR, resp. podľa § 13 ods. 1 písm. c) a e) Zákona o ochrane osobných údajov, musí byť špecifikovaný v osobitnom predpise tak, aby ustanovil minimálne:

- a) účel spracúvania osobných údajov,**
- a) kategóriu dotknutých osôb a**
- b) zoznam spracúvaných osobných údajov alebo ich rozsah.**

Nad rámec samostatného právneho základu pre SODB 2021, ktorého návrh

ii. Obmedzenie účelu

Stanovenie účelu je jednak podmienkou pre aplikáciu uvedeného právneho základu spracúvania osobných údajov, no zároveň je obmedzenie účelu spracúvania osobných údajov jednou zo zásad ich spracúvania. Požiadavky na mieru detailnosti účelu spracúvania osobných údajov Nariadenie GDPR, ani Zákon o ochrane osobných údajov nestanovuje. Nemali by však byť všeobecné, bez jasnej zrozumiteľnosti dôvodu, pre ktorý je údaje potrebné získať a vykonávať s nimi konkrétne typy operácií.

Ak vezmeme do úvahy, že právny základ spracúvania osobných údajov musí spĺňať cieľ verejného záujmu a samotné spracúvanie musí byť primerané sledovanému oprávnenému cieľu, je vhodné definovať účel SODB priamo v zákone. Spôsob, akým sa Návrh Zákona o SODB vvsporiadal s touto skutočnosťou, uvádza Poradca v časti

iii. Minimalizácia osobných údajov a ich uchovávanie

Zmyslom zásady minimalizácie osobných údajov a ich doby ich uchovávania údajov je snaha o dosiahnutie proporcionality medzi zásahom do základného práva a slobody fyzickej osoby, konkrétne práva na ochranu osobných údajov, a dosiahnutia sledovaného účelu. Zhromažďované a spracúvané osobné údaje musia byť preto primerané a obmedzené na nevyhnutný rozsah daný účelom spracúvania. Inak povedané, čo nie je potrebné zisťovať sa nezisťuje. Toto pravidlo bolo pri definovaní rozsahu spracúvaných údajov podľa Návrhu Zákona o SODB dodržané tým, že témy zisťovaných údajov a neskôr aj konkrétne údaje, ktoré sa budú zisťovať, vyplývajú požiadaviek práva Európskej únie na poskytnutie relevantných údajov zo strany národných štatistických orgánov.

Na to, aby mohol prevádzkovateľ preukázať súlad nakladania s osobnými údajmi podľa Nariadenia o SODB, by mal prijať interné pravidlá a opatrenia, ktoré budú spĺňať zásady špecificky navrhutej ochrany údajov a štandardnej ochrany údajov. Takéto opatrenia by mohli okrem iného pozostávať z minimalizácie spracúvania osobných údajov, čo najskoršej pseudonymizácie osobných údajov, transparentnosti v súvislosti s funkciami a spracúvaním osobných údajov, umožnenia dotknutým osobám monitorovať spracúvanie údajov, umožnenia prevádzkovateľovi vypracovať a zlepšiť bezpečnostné prvky/opatrenia.

Na spracúvanie osobných údajov na štatistické účely sa v súlade s Nariadením GDPR vzťahujú primerané záruky pre práva a slobody dotknutej osoby, ktorými sa zaistí zavedenie technických a organizačných opatrení, najmä s cieľom zabezpečiť dodržiavanie zásady minimalizácie údajov. Uvedené opatrenia môžu zahŕňať pseudonymizáciu alebo ďalšie spracúvanie, ktoré neumožňuje alebo už ďalej neumožňuje identifikovať dotknutú osobu, použije sa na dosiahnutie uvedených

opatrenia j cieľom zabezpečiť, aby osobné údaje neboli priradené identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osobe“ (čl. 5 bod 4 Nariadenia GDPR, § 5 písm. h) Zákona o ochrane osobných údajov).

Návrh zákona už pri definovaní rozsahu zisťovaných údajov aplikoval test minimalizácie a primeranosti údajov, t.j. posúdil a vyhodnotil rozsah údajov nevyhnutných na generovanie výpovednej štatistickej informácie, ktorá bude pre užívateľov výstupov sčítania zmysuplná.

Návrh Zákona o SODB vyžaduje získavanie len tých údajov, ktoré vyžaduje poskytnúť Komisii (Eurostatu) Nariadenie o SODB (bližšie vid' časť 5.1.5 tejto Analýzy).

V neposlednom rade bude nevyhnutné špecifikovať témy zisťovaných údajov uvedené v prílohe Návrhu Zákona o SODB vo vykonávacom predpise, na vydanie ktorého je ŠÚ SR splnomocnený ustanovením § 2 ods. 3 Návrhu Zákona o SODB. Tieto údaje musia mať výpovednú hodnotu a byť porovnateľné s výstupmi SODB realizovanými v celej Európskej únii, ktorá určila priamo záväznými aktmi minimálny rozsah

5.1.2 Výnimky z uplatňovania práv dotknutej osoby

Nariadenie GDPR síce nestanovuje spracúvanie osobných údajov na štatistický účel ako samostatný právny základ spracúvania osobných údajov bez súhlasu dotknutej osoby, no zároveň **štatistický účel pomenúva Nariadenie GDPR, resp. Zákon o ochrane osobných údajov ako dôvod na viacero výnimiek z pravidiel spracúvania osobných údajov** (čl. 89 ods. 2 Nariadenia GDPR, § 78 ods. 9 Zákona o ochrane osobných údajov). Ide o tzv. záruky a odchýlky týkajúce sa spracúvania na účely:

- archivácie vo verejnom záujme,
- vedeckého alebo historického výskumu alebo
- **na štatistické účely.**

Výnimky a odchýlky sa môžu týkať výlučne konkrétne vymedzených práv:

- práva dotknutej osoby na prístup k údajom (čl. 15 Nariadenia GDPR, § 21 Zákona o ochrane osobných údajov),
- práva na opravu (čl. 16 Nariadenia GDPR, § 22 Zákona o ochrane osobných údajov),
- práva na obmedzenie spracúvania (čl. 18 Nariadenia GDPR, § 24 Zákona o ochrane osobných údajov) a
- práva namietat' proti spracúvaniu (čl. 21 Nariadenia GDPR, § 27 Zákona o ochrane osobných údajov).

Výnimky musia byť **jasne formulované v právnom poriadku formou osobitného predpisu**

a možno ich odôvodniť len tým, že uvedené práva dotknutej osoby **pravdepodobne znemožnia alebo závažným spôsobom sťažia dosiahnutie osobitných účelov** a takéto odchýlky sú nevyhnutné na dosiahnutie uvedených účelov. Ak spracúvanie osobných údajov na štatistický účet slúži súčasne aj na iný účel, odchýlky sa vzťahujú iba na spracúvanie na účely uvedené v uvedených odsekoch.

Pri spracúvaní osobných údajov na účel archivácie, na vedecký účel, na účel historického výskumu alebo na štatistický účel je **prevádzkovateľ a sprostredkovateľ povinný prijať primerané záruky pre práva dotknutej osoby**. Tieto záruky obsahujú zavedenie primeraných a účinných technických a organizačných opatrení najmä na zabezpečenie dodržiavania **zásady minimalizácie údajov a pseudonymizácie**. Keď sa uvedené účely môžu dosiahnuť ďalším spracúvaním, ktoré neumožňuje alebo už ďalej neumožňuje identifikovať dotknutú osobu, použije sa na dosiahnutie uvedených účelov daný spôsob (čl. 89 ods. 1 Nariadenia GDPR, § 78 ods. 8 Zákona o ochrane osobných údajov).

K vyššie uvedeným právam upravuje § 30a Zákona o štátnej štatistike osobitné požiadavky na napĺňanie týchto práv v prípade spracúvania dôverných štatistických údajov, ktorých súčasťou je osobný údaj. Táto osobitná úprava sa aplikuje aj na spracúvanie osobných údajov podľa Návrhu Zákona o SODB podľa § 33 a § 37 ods. 2 Návrhu Zákona o SODB, ktorý ustanovuje, že na spracúvanie osobných údajov podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o ochrane osobných údajov, ak tento zákon alebo všeobecný predpis o štátnej štatistike neustanovuje inak.

Právo na prístup k údajom

Právo na prístup k údajom znamená právo dotknutej osoby získať od prevádzkovateľa potvrdenie o tom, či sa spracúvajú osobné údaje, ktoré sa jej týkajú. Ak prevádzkovateľ takéto osobné údaje spracúva, dotknutá osoba má právo získať prístup k relatívne širokej skupine informácií, ktoré musí byť prevádzkovateľ schopný jasne identifikovať a pomenovať. Ide o nasledovné informácie o spracovaní údajov konkrétnej dotknutej osoby:

- a) účele spracúvania osobných údajov,
- b) kategórii spracúvaných osobných údajov,
- c) identifikácii príjemcu alebo o kategórii príjemcu, ktorému boli alebo majú byť osobné údaje poskytnuté, najmä o príjemcovi v tretej krajine alebo o medzinárodnej organizácii, ak je to možné,
- d) dobe uchovávania osobných údajov; ak to nie je možné, informáciu o kritériách jej určenia,

DÔVERNÉ

h) existencii automatizovaného individuálneho rozhodovania vrátane profilovania, najmä o použitom postupe, ako aj o význame a predpokladaných dôsledkoch takého spracúvania osobných údajov pre dotknutú osobu (čl. 15 ods. 1 Nariadenia GDPR, § 21 ods. 1 Zákona o ochrane osobných údajov).

Prevádzkovateľ je zároveň povinný poskytnúť dotknutej osobe jej osobné údaje, ktoré spracúva. Toto poskytnutie má byť pri prvom raze bezodplatné. Za opakované poskytnutie osobných údajov, o ktoré dotknutá osoba požiada, môže prevádzkovateľ účtovať primeraný poplatok zodpovedajúci administratívnym nákladom. Prevádzkovateľ je povinný poskytnúť osobné údaje dotknutej osobe spôsobom podľa jej požiadavky.

Nariadenie GDPR i Zákona o ochrane osobných údajov pamätá aj na skutočnosť, že poskytovanie údajov a informáciách o spracúvaní údajov môže byť zaťažujúce a obmedzujúce, osobitne v prípade subjektov, ktoré spracúvajú veľké množstvo osobných údajov. Právo získať osobné údaje preto nesmie mať nepriaznivé dôsledky na práva iných fyzických osôb (§ 21 ods. 4 Zákona o ochrane osobných údajov).

Z tejto všeobecnej úpravy je vo vzťahu k štátnej štatistike a teda aj vo vzťahu k SODB formulovaná výnimka v § 30a ods. 2 Zákona o štátnej štatistike spočívajúca v obmedzení rozsahu informácií o spracúvaní osobných údajov, ktoré je orgán tvoriaci národný štatistický systém, vrátane ŠÚ SR, povinný informovať.

Ak dotknutá osoba uplatní právo na prístup k osobným údajom, ŠÚ SR poskytne dotknutej osobe **len informáciu o účele spracúvania osobných údajov**, ak sú osobné údaje spracúvané povinnou osobou len na štatistický účel podľa tohto zákona a ak je možné túto informáciu poskytnúť bez nutnosti vynaložiť neprimeraný čas a úsilie povinnej osoby. To samozrejme neplatí, ak povinná osoba spracúva osobné údaje dotknutej osoby aj na iný ako štatistický účel.

Ak teda určitá dotknutá osoba požiada ŠÚ SR ako prevádzkovateľa o poskytnutie prístupu k osobným údajom získaným v rámci SODB 2021, bude sa aj na na

Právo na opravu

Dotknutá osoba má právo na to, aby prevádzkovateľ bez zbytočného odkladu opravil nesprávne osobné údaje, ktoré sa jej týkajú. So zreteľom na účel spracúvania osobných údajov má dotknutá osoba právo na doplnenie neúplných osobných údajov (čl. 16 Nariadenia GDPR, § 22 Zákona o ochrane osobných údajov).

Vo vzťahu k SODB sa bude aplikovať výnimka podľa § 30a ods. 3 Zákona o štátnej štatistike, v zmysle ktorej, ak dotknutá osoba uplatní právo na opravu osobných údajov, ktoré poskytla povinnej osobe v rámci štatistického zisťovania, vrátane

- (i) v čase doručenia oznámenia o uplatnení tohto práva nebol zber údajov v rámci príslušného štatistického zisťovania ukončený a**
(i) ak je možné túto opravu vykonať bez nutnosti vynaložiť neprimeraný čas a úsilie povinnej osoby.

Tieto obmedzenia práva na opravu neplatia, ak povinná osoba spracúva osobné údaje dotknutej osoby aj na iný ako štatistický účel.

V prípade, ak bol osobný údaj poskytnutý úradu z administratívnych zdrojov, **dotknutá osoba môže uplatniť právo na opravu osobných údajov len u osoby, ktorá osobný údaj poskytla ŠÚ SR** z administratívnych zdrojov údajov. O tejto skutočnosti informuje ŠÚ SR dotknutú osobu, ak je možné túto informáciu poskytnúť bez nutnosti vynaložiť neprimeraný čas a úsilie povinnej osoby. ŠÚ SR nevykonáva opravu takto poskytnutých osobných údajov (§ 30a ods. 4 Zákona o štátnej štatistike).

Právo na obmedzenie spracúvania

Dotknutá osoba má právo na to, aby prevádzkovateľ obmedzil spracúvanie osobných údajov, ak

- a) dotknutá osoba namieta správnosť osobných údajov, a to počas obdobia umožňujúceho prevádzkovateľovi overiť správnosť osobných údajov,
- b) spracúvanie osobných údajov je nezákonné a dotknutá osoba namieta vymazanie osobných údajov a žiada namiesto toho obmedzenie ich použitia,
- c) prevádzkovateľ už nepotrebuje osobné údaje na účel spracúvania osobných údajov, ale potrebuje ich dotknutá osoba na uplatnenie právneho nároku, alebo
- d) dotknutá osoba namieta spracúvanie osobných údajov, a to až do overenia, či oprávnené dôvody na strane prevádzkovateľa prevažujú nad oprávnenými dôvodmi dotknutej osoby

(čl. 18 ods. 1 Nariadenia GDPR, § 24 ods. 1 Zákona o ochrane osobných údajov).

Ak sa spracúvanie osobných údajov obmedzilo, okrem uchovávanania môže osobné údaje prevádzkovateľ spracúvať len so súhlasom dotknutej osoby alebo na účel uplatnenia právneho nároku, na ochranu osôb alebo z dôvodov verejného záujmu. Dotknutú osobu, ktorej spracúvanie osobných údajov sa obmedzí, je prevádzkovateľ povinný informovať pred tým, ako bude obmedzenie spracúvania osobných údajov zrušené.

Ustanovenie § 30a ods. 5 Zákona o štátnej štatistike formuluje výnimku v prípade spracovania údajov na štatistický účel. Ak dotknutá osoba uplatní právo na obmedzenie spracúvania osobných údajov na orgáne štátnej štatistickej služby, **povinná osoba obmedzí spracúvanie týchto údajov dotknutej osoby len v rozsahu, v akom sú osobné údaje dotknutej osoby spracúvané aj na iný ako štatistický účel.** Inými slovami možno takto formulovanú výnimku chápať ako generálny exempciu z práva požadovať obmedzenie spracovania osobných údajov na

Právo namietať proti spracúvaniu

Dotknutá osoba má právo namietať spracúvanie jej osobných údajov z dôvodu týkajúceho sa jej konkrétnej situácie vykonávané podľa § 13 ods. 1 písm. e) alebo písm. f) Zákona o ochrane osobných údajov (čl. 21 ods. 1 Nariadenia GDPR, § 27 ods. 1 Zákona o ochrane osobných údajov). Ide o právny základ spracúvania osobných údajov, ak je spracúvanie osobných údajov nevyhnutné na

- splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi, alebo
- na účel oprávnených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany.

Prevádzkovateľ nesmie ďalej spracúvať osobné údaje, ak nepreukáže nevyhnutné oprávnené záujmy na spracúvanie osobných údajov, ktoré prevažujú nad právami alebo záujmami dotknutej osoby, alebo dôvody na uplatnenie právneho nároku. Prevádzkovateľ je povinný dotknutú osobu výslovne upozorniť na právo namietať proti spracúvaniu údajov najneskôr pri prvej komunikácii s ňou, pričom informácia o tomto práve musí byť uvedená jasne a oddelene od akýchkoľvek iných informácií.

Možnosť výnimky z tohto práva upravuje nie len už spomínané ustanovenie § 78 ods. 9 Zákona o ochrane osobných údajov, no zároveň aj samotný čl. 21 ods. 6 Nariadenia GDPR, resp. § 27 ods. 5 Zákona o ochrane osobných údajov. Dotknutá osoba má právo namietať spracúvanie osobných údajov, ktoré sa jej týkajú, z dôvodov týkajúcich sa jej konkrétnej situácie, okrem prípadov, keď je spracúvanie osobných údajov nevyhnutné na plnenie úlohy z dôvodov verejného záujmu, ak sa osobné údaje spracúvajú na vedecký účel, na účel historického výskumu alebo na štatistický účel.

Osobitná úprava § 30a ods. 6 Zákona o štátnej štatistike vylučuje uplatnenie práva dotknutej osoby namietať spracúvanie osobných údajov, ak sú osobné údaje spracúvané povinnou osobou na štatistický účel podľa Zákona o štátnej štatistike. To taktiež neplatí, ak povinná osoba spracúva osobné údaje dotknutej osoby aj na iný ako štatistický účel. Táto výnimka sa bude rovnako aplikovať aj na údaje získané v rámci GDPR právo a sčítanom na § 22 Nariadenia Zákona o GDPR, ktoré upravuje pravidlá

5.1.3 Ochrana dôverných štatistických údajov

V zmysle ustanovenia § 2 Zákona o štátnej štatistike sa na účely tohto zákona **štatistickým údajom** rozumie „údaj o skúmaných javoch a skutočnostiach získaný štatistickým zisťovaním alebo z administratívnych zdrojov na štatistické účely podľa tohto zákona“. Za štatistické zisťovanie sa pritom podľa zákona považuje získavanie údajov od spravodajských jednotiek na štatistické účely podľa tohto zákona.

Štatistické údaje, ktoré umožňujú priamu alebo nepriamu identifikáciu spravodajskej jednotky, Zákon o štátnej štatistike označuje ako dôverné štatistické údaje. V zmysle § 2 písm.

e) Zákona o štátnej štatistike sa za priamu identifikáciu považuje jednoznačná identifikácia

spravodajskej jednotky, najmä podľa názvu, obchodného mena, adresy sídla, identifikačného čísla organizácie, podľa osobných údajov fyzickej osoby, podľa iného verejne dostupného identifikátora alebo podľa kombinácie týchto údajov. Nepriamo identifikáciou sa rozumie identifikácia spravodajskej jednotky s využitím iných štatistických údajov, ako sú uvedené v predchádzajúcej vete.

Vo vzťahu k fyzickým osobám sú dôvernými štatistickými údajmi všetky osobné údaje zisťované v rámci sčítania, ktoré sú vymedzené ako akýkoľvek údaj, ktorý identifikuje fyzickú osobu alebo umožňuje priamo alebo nepriamo identifikovať fyzickú osobu. Ide teda o osobitnú kategóriu dôverných štatistických údajov, ktoré sú osobnými údajmi. Týmto dôverným štatistickým údajom sa poskytuje osobitná ochrana podľa Zákona o ochrane osobných údajov a Nariadenia GDPR a súvisiacich vykonávacích predpisov. Zákon o štátnej štatistike v tejto súvislosti upravuje čiastočne osobitné pravidlá, pokiaľ ide o právo na prístup k týmto údajom, právo na ich opravu, právo na obmedzenie ich spracúvania a právo namietať ich spracúvanie (§ 30a Zákona o štátnej štatistike).

Definíciu dôverných štatistických údajov v rámci ustanovenia § 3 Zákona o štátnej štatistike upravujúceho vymedzenie základných pojmov dopĺňa § 30 zákona obsahujúci ich negatívne vymedzenie. V zmysle § 30 ods. 5 Zákona o štátnej štatistike **za dôverné štatistické údaje sa nepovažujú údaje**, ktoré

a) **sa nachádzajú vo všeobecne dostupných zdrojoch** vytvorených v súlade s právnymi predpismi (napríklad adresáre, zoznamy, číselníky, registre),

b) o sebe zverejnili spravodajské jednotky,

c) sa dajú jednoduchým spôsobom zistiť,

b) **vznikli sumarizáciou dostatočného počtu najmenej troch dôverných štatistických údajov tak, že nemožno určiť, ktorých spravodajských jednotiek sa týkajú.** S uvedenými údajmi by za predmetných podmienok bolo prípustné nakladať ako s bežnými štatistickými údajmi.

Zákon rozlišuje ako osobitnú podkategóriu dôverných štatistických údajov **dôverné**

5.1.4 Osobitná kategória osobných údajov

Vo všeobecnosti platí zákaz spracúvanie osobitných kategórií osobných údajov, ktorými sú údaje, ktoré odhaľujú

- **rasový pôvod alebo etnický pôvod,**
- politické názory,

- **náboženskú vieru,**
- filozofické presvedčenie,
- členstvo v odborových organizáciách,
- genetické údaje,
- biometrické údaje,
- údaje týkajúce sa zdravia alebo
- **údaje týkajúce sa sexuálneho života alebo sexuálnej orientácie fyzickej osoby**

(čl. 9 ods. 1 Nariadenia GDPR, § 16 ods. 1 Zákona o ochrane osobných údajov).

V rámci SODB 2021 sa predpokladá získavanie aj údajov týkajúcich sa oblastí/tém

- národnosť a materinský jazyk,
- náboženstvo,
- vzťahy medzi členmi domácnosti.

Presný rozsah údajov, ktoré budú zisťované budú určené až vo vykonávacom predpise vydanom ŠÚ SR (viď časť 5.2.2 tejto Analýzy), no je možné predpokladať, že predmetom zisťovania budú práve osobitné kategórie údajov.

Ustanovenie čl. 9 ods. 2 písm. j) Nariadenia GDPR a § 16 ods. 2 písm. k) Zákona o ochrane osobných údajov upravujú výnimku na spracúvanie osobitných kategórií osobných údajov na účely archivácie vo verejnom záujme, alebo na účely vedeckého alebo historického výskumu **či na štatistické účely** na základe práva EU alebo práva členského štátu. Súbor údajov pritom musí byť primeraný vzhľadom na sledovaný cieľ, musí rešpektovať podstatu práva na ochranu údajov a ak sú určené vhodné a konkrétne opatrenia na zabezpečenie základných práv a záujmov dotknutej osoby.

Sme toho názoru, že právna úprava Návrhu Zákona o SODB predstavuje právny základ spracúvania uvedených osobitných kategórií osobných údajov z dôvodu, že ide o implementáciu Nariadenia o SODB stanovujúceho rozsah

5.1.5 Predpisy Európskej únie v oblasti štatistiky

Z hľadiska práva Európskej únie predstavuje Návrh Zákona o SODB vnútroštátne opatrenie na vykonanie nasledovných nariadení v rámci sčítania v roku 2021:

- Nariadenie o SODB,
- Nariadenie o demografickej štatistike,

- vykonávacie nariadenia Komisie (EÚ) č. 543/2017 z 22. marca 2017, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov, pokiaľ ide o technické špecifikácie tém a ich členení,
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 712/2017 z 20. apríla 2017, ktorým sa stanovuje referenčný rok a prijíma sa program štatistických údajov a metaúdajov pre sčítanie obyvateľov, domov a bytov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008,
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 881/2017 z 23. mája 2017, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov, pokiaľ ide o formu a štruktúru správ o kvalite a technický formát na zasielanie údajov, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1151/2010,
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1799/2018 o prechodnom priamom štatistickom opatrení zameranom na zverejňovanie vybraných tém sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 geokódovaných na sieť s bunkami s rozlohou bunky 1 km².

Nariadenie o európskej štatistike

Osobitný právny základ vo vzťahu k administratívnym zdrojom údajov predstavuje § 17a ods. 1 (Prístup k administratívnym záznamom, ich používanie a integrácia) Nariadenie o európskej štatistike, v zmysle ktorého:

„S cieľom znížiť zataženie respondentov majú národné štatistické úrady, iné vnútroštátnej orgány uvedené v čl. 4 a Komisii a (Eurostat) právo na prístup ku všetkým administratívnym záznamom a na ich používanie, a to bezodkladne a bezplatne, ako aj na integráciu uvedených administratívnych záznamov do štatistík, v miere potrebnej na rozvoj tvorbu a šírenie európskych štatistík, ktoré sú stanovené v európskom štatistickom programe v súlade s článkom 1“.

Právny základ na spracúvanie osobných údajov podľa Nariadenia o európskej štatistike špecifikuje, aj keď nie tak precízne ako je to v prípade Zákona o ochrane osobných údajov:

- (i) účel spracúvania osobných údajov,**
- (i) kategóriu dotknutých osôb a**
- (ii) zoznam spracúvaných osobných údajov alebo ich rozsah.**

Účelom je rozvoj, tvorba a šírenie európskych štatistík stanovených európskym štatistickým programom. Zároveň text nariadenia akcentuje aj samotnú potrebu znížiť zataženie subjektov povinných poskytnúť požadované údaje.

Zoznam osobných údajov je daný rozsahom administratívnych záznamov, ktoré spracúvajú subjekty v rámci systému verejnej správy.

Z dôvodu priame súvisu s predmetom úpravy Návrhu Zákona o SODB je relevantné odcitovať aj nasledovný text priamo záväzného nariadenia EU:

„3. Prístup a zapojenie národných štatistických úradov, iných vnútroštátnych orgánov a Komisie (Eurostatu) podľa odsekov 1 a 2 sa obmedzuje na administratívne záznamy v rámci ich príslušného systému verejnej správy.

4. Administratívne záznamy, ktoré ich vlastníci sprístupnia národným štatistickým úradom, iným vnútroštátnym orgánom a Komisii (Eurostatu) s cieľom použiť ich na tvorbu európskych štatistík, sa doplnia relevantnými metaúdajmi.

5. Národné štatistické úrady a vlastníci administratívnych záznamov stanovujú potrebné mechanizmy spolupráce.“

Uvedené ustanovenia sú základom, ktorý umožňuje na národnej úrovni upraviť mechanizmus spolupráce, práva a povinnosti relevantných subjektov týkajúcich sa postupu využitia administratívnych zdrojov údajov. Takúto úpravu pozná aj § 20 Návrhu Zákona o SODB (bližšie viď časť 5.2.4 ii. tejto Analýzy).

Podľa čl. 3 Nariadenie o SODB sú členské štáty EU povinné predkladať Komisii (Eurostatu) údaje o obyvateľoch, ktoré sa týkajú stanovených demografických, sociálnych a ekonomických charakteristík osôb, rodín a domácností, ako aj údaje o domoch a bytoch na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, ktoré sú stanovené v prílohe tohto nariadenia.

Vo vzťahu k obyvateľom ide o nasledovné povinné témy údajov:

- Miesto obvyklého bydliska,
- Pohlavie,
- Vek,
- Rodinný stav,
- Štát/miesto narodenia,
- Štátna príslušnosť,
- Predchádzajúce miesto obvyklého bydliska a dátum príchodu do súčasného miesta alebo miesto obvyklého bydliska jeden rok pre sčítaním,
- Vzťahy medzi členmi domácnosti,
- Celkový počet obyvateľov,
- Miesto,
- Status domácnosti,
- Status rodiny,
- Typ základu rodiny,
- Veľkosť základu rodiny

- Typ súkromnej domácnosti,
- Veľkosť súkromnej domácnosti,
- Miesto zamestnania,
- Súčasná ekonomická aktivita,
- Zamestnanie,
- Odvetvie ekonomickej činnosti,
- Postavenie v zamestnaní,
- Najvyššie dosiahnuté vzdelanie,
- Pobyť v zahraničí a rok príchodu do krajiny (od roku 1980),
- Forma vlastníctva bytu,
- Typ súkromnej domácnosti.

Ide o značne rozsiahly sobor skupín/tém údajov, ktoré musia byť zisťované na národnej úrovni. Nariadenie o SODB upravuje aj možné spôsoby získavania údajov. Členské štáty môžu založiť štatistiky na rôznych zdrojoch údajov, najmä na:

- a) tradičnom sčítaní,
- b) sčítaní založenom na registroch,
- c) kombinácii tradičného sčítania a výberového zisťovania,
- d) kombinácii sčítania založeného na registroch a výberového zisťovania,
- e) kombinácii sčítania založeného na registroch a tradičného sčítania,
- f) kombinácii sčítania založeného na registroch, výberového zisťovania a tradičného sčítania,
- g) vhodnom zisťovaní so striedavými výbermi (rotačné sčítanie) (čl. 4 Nariadenia o SODB).

Členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby zdroje údajov a metodika použité na plnenie požiadaviek tohto nariadenia spĺňali základné charakteristiky sčítania obyvateľov, domov a bytov, vymedzené v článku 2 písm. i) Nariadenia o SODB, a to v čo najväčšom možnom rozsahu. Základnými charakteristikami SODB sú požiadavka na individuálne sčítanie, simultánnosť, univerzálnosť v rámci definovaného územia, dostupnosť údajov o malej oblasti a definovanú periodicitu. Členské štáty sú povinné

5.2 OSOBNÉ ÚDAJE V NÁVRHU ZÁKONA O SODB

Za účelom vyhodnotenia kompatibility Návrhu Zákona o SODB s právnou úpravou ochrany osobných údajov je potrebné identifikovať a posúdiť nasledovné skutočnosti:

- a) postavenie ŠÚ SR a ďalších subjektov,
- b) rozsah spracúvaných osobných údajov,
- c) vymedzenie dotknutých osôb,
- d) spôsobom spracúvania osobných údajov,

e) účel spracúvania osobných údajov.

5.2.1 Postavenie ŠÚ SR a ďalších

subjektov ŠÚ SR

ŠÚ SR je národným štatistickým orgánom, ktorý je v zmysle vnútroštátnej právnej úpravy (§ 5 Zákona o štátnej štatistike):

- ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť štátnej štatistiky,
- kontaktným miestom pre Európsku komisiu v rámci európskeho štatistického systému a
- koordinátorom národného štatistického systému.

Ako už bolo uvedené, SODB je osobitným typom štatistického zisťovania, a preto sú všetky jeho kompetencie týkajúce sa štátneho štatistického zisťovania relevantné aj vo vzťahu k SODB. Ide najmä o kompetenciu určovať metodiku štatistického zisťovania organizovaného a vykonávaného ŠÚ SR, zhromažďovať a spracúvať štatistické údaje, v spolupráci s ministerstvami a štátnymi organizáciami určovať spôsob získavania štatistických údajov (§ 8 Zákona o štátnej štatistike).

Z pohľadu spracúvania osobných údajov podľa Zákona o ochrane osobných údajov má ŠÚ SR postavenie prevádzkovateľa, ktorým je každá **osoba, ktorá sama alebo spoločne s inými „vymedzí účel a prostriedky spracúvania osobných údajov a spracúva osobné údaje vo vlastnom mene“**

(§ 5 písm. o) Zákona o ochrane osobných údajov). Prevádzkovateľ alebo konkrétne požiadavky na jeho určenie môžu byť ustanovené v osobitnom predpise alebo medzinárodnej zmluve, ktorou je Slovenská republika viazaná, ak takýto predpis alebo táto zmluva ustanovuje účel a prostriedky spracúvania osobných údajov.

V posudzovanom prípade je prevádzkovateľ jednoznačne určený nie len všeobecným postavením ŠÚ SR vyplývajúcim zo Zákona o štátnej štatistike, ale aj vymedzením jeho osobitných úloh v Návrhu Zákona o SODB. Konkrétne plní ŠÚ SR vo vzťahu k SODB nasledovné úlohy:

- a) zodpovedá za prípravu sčítania a za funkčnosť portálu pre sčítanie.**
- a) **zabezpečuje činnosti potrebné na zisťovanie, spracovanie a šírenie údajov pre sčítanie.**
- b) **koordinuje činnosti ostatných subjektov verejnej moci a tretích osôb pri príprave a realizácii sčítania.**
- c) zabezpečuje propagáciu sčítania a informačnú kampaň,
- d) zodpovedá za obsah a funkčnosť sčítacích formulárov,
- e) **metodicky riadi činnosti kontaktných bodov, kontaktných miest a asistentov**

- i) môže preverovať dodržiavanie povinností vyplývajúcich z tohto zákona u obcí, na ktoré bol prenesený výkon štátnej správy pri príprave, priebehu a vykonaní sčítania, a v prípade potreby navrhuje obci opatrenia na odstránenie nedostatkov,
- j) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona (§ 24 Návrhu Zákona o SODB).

Na ŠÚ SR sa preto aplikujú práva a povinnosti prevádzkovateľa v zmysle Nariadenia o GDPR, resp. Zákona na ochranu osobných údajov, s výnimkami, ktoré sú aplikovateľné na orgány verejnej moci (napr. § 23 ods. 4 písm. b), § 26 ods. 2 Zákona o ochrane osobných údajov) alebo ktoré sa týkajú spracúvania osobných údajov na štatistické účely (napr. § 20 ods. 5 písm. b), § 23 ods. 4 písm. d) Zákona o ochrane osobných údajov).

Napriek tomu, že ŠÚ SR bude prijímať veľké množstvo osobných údajov, nebude „príjemcom“ v zmysle § 5 písm. q) Zákona o ochrane osobných údajov. Príjemcom je síce „**každý, komu sa osobné údaje poskytnú bez ohľadu na to, či je treťou stranou**“, no zároveň sa za príjemcu nepovažuje orgán verejnej moci, ktorý spracúva osobné údaje na základe osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, v súlade s pravidlami ochrany osobných údajov vzťahujúcimi sa na daný účel spracúvania osobných údajov. Nakoľko je ŠÚ SR orgánom verejnej moci, ktorý bude spracúvať osobné údaje získané v rámci SODB

Osobitné postavenie budú v rámci SODB 2021 plniť tzv. asistenti sčítania, ktorých možno podľa miesta ich pôsobenia označiť ako

- a) stacionárny asistent v kontaktnom mieste,¹
 - b) stacionárny asistent zariadenia,²
 - c) mobilný asistent³
- (§ 10 ods. 1 Návrhu Zákona o SODB).

Asistent sčítania je okrem iného:

- oprávnený sa oboznamovať v rámci plnenia svojich úloh so všetkými údajmi podľa sčítacieho formulára pre sčítanie obyvateľov, ktoré je osoba povinná vyplniť

¹ Stacionárny asistent v kontaktnom mieste vykonáva úlohy asistenta sčítania počas doby sčítania obyvateľov v kontaktnom mieste. Ak sú pre jedno kontaktné miesto vymenovaní dvaja alebo viacerí stacionárni asistenti v kontaktnom mieste, môže v prípade potreby jeden z nich vykonávať aj úlohy stacionárneho asistenta

² Stacionárny asistent zariadenia vykonáva úlohy asistenta sčítania počas doby sčítania obyvateľov v jednom alebo viacerých zariadeniach nachádzajúcich sa na

³ Mobilný asistent vykonáva úlohy asistenta sčítania počas doby sčítania obyvateľov v teréne podľa jemu prideleného virtuálneho asistenčného obvodu, najmä pre obyvateľa sociálne vylúčeného, obyvateľa digitálne vylúčeného, obyvateľa marginalizovanej komunity, obyvateľa s ťažkým zdravotným postihnutím, obyvateľa v dôchodkovom veku alebo obyvateľa inak znevýhodneného (§ 10 ods. 4 Návrhu Zákona o SODB).

DÔVERNÉ

- oprávnený žiadať od povinnej osoby poskytnutie údajov podľa sčítacieho formulára pre sčítanie obyvateľov,
- povinný zaznamenať v sčítacom formulári pre sčítanie obyvateľov všetky údaje, ktoré poskytla povinná osoba alebo zariadenie v rozsahu podľa sčítacieho formulára pre sčítanie obyvateľov, a odoslať ho,
- povinný uskutočniť asistované sčítanie vo virtuálnom sčítacom obvode pridelenom kontaktnou osobou,
- poskytnúť povinnej osobe potrebnú podporu a usmernenie pri vyplňaní sčítacieho formulára pre sčítanie obyvateľov,
- povinný zachovávať povinnosť mlčanlivosti podľa Návrhu Zákona o SODB,
- povinný plniť ďalšie úlohy ustanovené týmto zákonom a všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na jeho vykonanie (§ 15 Návrhu Zákona o SODB).

Asistenti sčítania sa budú oboznamovať s osobnými údajmi výlučne na účel asistencie dotknutej/p povinnej osobe,⁴ ktorá požiada o asistované sčítanie, t.j. ktorá bude potrebovať pomoc s vyplnením elektronického sčítacieho formulára. Spracovateľskou operáciou s osobnými údajmi bude v zásade len oboznámenie sa s osobným údajom a jeho zapísanie do formuláru, resp. zapísanie rodného čísla na účel identifikácie a/alebo autentifikácie pre vstupe do elektronického systému určeného na zber údajov prostredníctvom formulárov.

Výlučne v prípade mobilných asistentov sčítania je možné predpokladať aj uchovanie osobných údajov poskytnutých povinnou osobou v prípade, ak bude mobilný asistent poskytovať asistované sčítanie v oblasti bez internetového pripojenia. V takom prípade nebude možné vyplňať formulár on-line a bude potrebné údaje poskytnuté povinnou osobou uchovať do času pripojenia mobilného asistenta sčítania k internetu a odoslanie údajov prostredníctvom elektronického systému ŠÚ SR. K žiadnemu trvalému uchovaniu osobných údajov na strane asistenta sčítania nebude dochádzať.

Žiadne iné nakladanie s osobnými údajmi zo strany asistentov sčítania sa nepredpokladá.

V zmysle vymedzenia úloh asistentov sčítania možno hovoriť o ich postavení ako sprostredkovateľov vo vzťahu k prevádzkovateľovi, ktorým je ŠÚ SR. Sprostredkovateľom osobných údajov je „každý, kto spracúva osobné údaje v mene prevádzkovateľa“ (§ 5 písm. q) Zákona o ochrane osobných údajov). Asistenti sčítania budú túto činnosť vykonávať v súlade s pravidlami a metodikou určenou ŠÚ SR a v tomto smere majú slúžiť na to, aby ŠÚ SR získal osobné údaje nevyhnutné v rámci SODB 2021. Osobné údaje nebudú asistenti získavať vo vlastnom mene na vlastný účel a ani na základe samostatného právneho vzťahu medzi konkrétnou dotknutou/povinnou osobou a asistentom.

⁴ Pojem dotknutej osoby označuje v tejto Analýze osobu, ktorej sa týkajú spracúvané osobné údaje. Pojem p povinnej osoby označuje osoby, ktorým ukladá určité povinnosti vo vzťahu k SODB Návrh Zákona o SODB.

vzdelávanie, na základe ktorého získa odbornú spôsobilosť v oblasti SODB 2021. Vzdelávanie bude metodicky a odborne zabezpečovať ŠÚ SR a následne tento úrad zabezpečí aj zápis asistenta sčítania do zoznamu asistentov vedeného ŠÚ SR.

Sme toho názoru, že asistenti budú považovaní za „príjemcov“ osobných údajov, nakoľko nejde o fyzické osoby, ktoré sú poverené rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických či právnických osôb. Nejde preto o orgány verejnej moci, ktoré nemôžu byť príjemcom v zmysle Zákona o ochrane osobných údajov.

Z postavenia asistenta sčítania ako sprostredkovateľa podľa Zákona o ochrane osobných údajov voči prevádzkovateľovi vyplývajú aj dodatočné povinnosti úpravy vzájomného vzťahu medzi ŠÚ SR a asistentom. Spracúvanie osobných údajov sprostredkovateľom sa riadi zmluvou alebo iným právnym úkonom, ktorý zaväzuje sprostredkovateľa voči prevádzkovateľovi, a ktorý musí byť uzatvorený v listinnej alebo elektronickej podobe (§ 34 ods. 3 Zákona o ochrane osobných údajov).

Zmluva alebo iný právny úkon (napr. vyhlásenie, osobitné poverenie a jeho prijatie zo strany asistenta, alebo podpísané poučenie o povinnostiach a úlohách asistenta podľa právnej úpravy týkajúcej sa SODB) musí ustanoviť:

- predmet a dobu spracúvania,
- povahu a účel spracúvania,
- zoznam alebo rozsah osobných údajov,
- kategórie dotknutých osôb,
- povinnosti a práva prevádzkovateľa a
- povinnosti sprostredkovateľa.

Medzi povinnosti sprostredkovateľa, patria nasledovné úlohy, ktorý vyplývajú jednak z § 34 ods. 3 Zákona o ochrane osobných údajov, no musia byť osobitne uvedené aj v právnom úkone, ktorý upraví vzťah prevádzkovateľa a sprostredkovateľa. Ide o povinnosť:

a) spracúvať osobné údaje len na základe písomných pokynov prevádzkovateľa;

sprostredkovateľ je pri takom prenose údajov do tretej krajiny povinný oznámiť prevádzkovateľovi túto požiadavku pred spracúvaním osobných údajov, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, takéto oznámenie nezakazuje z dôvodov verejného záujmu,

a) zabezpečiť, aby sa **osoby oprávnené spracúvať osobné údaje zaviazali, že zachovajú mlčanlivosť o informáciách**, o ktorých sa dozvedeli, ak nie sú viazané povinnosťou mlčanlivosti podľa osobitného zákona,

b) vykonať opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti spracúvania podľa § 39 Zákona o ochrane osobných údajov,

- c) dodržiavať podmienky zapojenia ďalšieho sprostredkovateľa podľa Zákona o ochrane osobných údajov,
- d) po zohľadnení povahy spracúvania osobných údajov v čo najväčšej miere poskytnúť súčinnosť prevádzkovateľovi vhodnými technickými a organizačnými opatreniami pri plnení jeho povinnosti prijímať opatrenia na základe žiadosti dotknutej osoby podľa druhej časti druhej hlavy,
- e) poskytnúť súčinnosť prevádzkovateľovi pri implementácii bezpečnostných opatrení s prihliadnutím na povahu spracúvania osobných údajov a informácie dostupné sprostredkovateľovi,
- f) **vymazať osobné údaje alebo vrátiť prevádzkovateľovi osobné údaje po ukončení poskytovania služieb týkajúcich sa spracúvania osobných údajov na základe rozhodnutia prevádzkovateľa a vymazať existujúce kópie, ktoré obsahujú osobné údaje**, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, nepožaduje uchovávanie týchto osobných údajov,
- g) **po ukončení poskytovania služieb týkajúcich sa spracúvania osobných údajov na základe rozhodnutia prevádzkovateľa osobné údaje vymazať alebo vrátiť prevádzkovateľovi a vymazať existujúce kópie**, ktoré obsahujú osobné údaje, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, nepožaduje uchovávanie týchto osobných údajov,
- h) poskytnúť prevádzkovateľovi informácie potrebné na preukázanie splnenia povinností a poskytnúť súčinnosť v rámci auditu ochrany osobných údajov a kontroly zo strany prevádzkovateľa alebo audítora, ktorého poveril prevádzkovateľ.

Sme toho názoru, že aj táto právna úprava Zákona o ochrane osobných údajov a následné uzatvorenie osobitnej zmluvy alebo iného právneho úkonu podľa § 34 ods. 3 Zákona o ochrane osobných údajov jednoznačne vymedzuje povinnosti sprostredkovateľov, a teda aj asistentov sčítania. Tie povinnosti majú viesť k minimalizácii prípadov poškodenia ochrany osobných údajov zo strany asistentov sčítania.

Je tiež teoreticky možné považovať aj samotný Návrh Zákona o SODB po jeho schválení za samostatný dokument, ktorý dané skutočnosti a povinnosti asistentov sčítania upravuje. **Kedže však nie je možné považovať návrh zákona za osobitný právny úkon (či už jednostranný alebo viacstranný), prikláňame sa k tomu názoru, že každý asistent sčítania bude musieť uzatvoriť s ŠÚ SR zmluvu alebo iný právny úkon.**

Pôjde pritom o iný právny vzťah ako bude uzatváraný medzi obcou a

Vo vzťahu k asistentom je ochrana osobných údajov pokrytá aj osobitnou povinnosťou mlčanlivosti podľa § 16 Návrhu Zákona o SODB, vzťahujúcou sa na zachovávanie mlčanlivosti o všetkých údajoch poskytnutých dotknutou/povinnou osobou a zariadením a o podmienkach ich uchovávaní, o ktorých sa dozvedel pri plnení úloh asistenta sčítania. Asistent sčítania poruší povinnosť mlčanlivosti najmä, ak akýkoľvek údaj alebo skutočnosť zverejní, oznámi, inak rozšíri alebo umožní sa s ním oboznámiť tretej osobe, zneužije vo svoj prospech, v prospech tretej osoby alebo v neprospech tretej osoby alebo použije inak ako v súlade s týmto zákonom (§ 16 ods. 2 Zákona o ochrane osobných údajov). Poskytnutie údajov alebo výsledkov sčítania a nakladanie s údajmi a skutočnosťami získanými v rámci SODB z dôvodu plnenia štatistických úloh podľa osobitného predpisu nie je porušením povinnosti mlčanlivosti.

Povinnosť mlčanlivosti majú aj všetky osoby, ktoré sa pri príprave, priebehu a vykonaní sčítania a pri spracovaní jeho výsledkov za akýchkoľvek okolností oboznámia s údajmi či skutočnosťami v rámci SODB (§ 16 ods. 4 Zákona o ochrane osobných údajov). Rovnako sa tak táto povinnosť viaže napr. aj na zamestnancov ŠÚ SR, zamestnancov obecného úradu, pracovníka matriky. Nejde pričom len o kozmetickú alebo formálnu povinnosť. Porušenie povinnosti mlčanlivosti je sankcionované.

Ministerstvá a iné orgány verejnej moci

Ide v tomto prípade o skupinu orgánov, ktoré

- (i) majú povinnosť poskytnúť údaje z administratívnych zdrojov údajom a
- (ii) poskytujú súčinnosť a inú formu spolupráce v rámci sčítania.

Do prvej skupiny patria subjekty podľa § 20 ods. 2 Návrhu Zákona o SODB:

- Ministerstvo vnútra SR,
- Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- Zbor väzenskej a justičnej stráže,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR,
- Sociálna poisťovňa,
- Úrad geodézie, kartografie a katastra SR,
- Finančné riaditeľstvo SR,
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny,
- Ministerstvo životného prostredia SR.

Ide o povinné osoby, ktorým sa ako správcom informačných systémov verejnej správy ukladá povinnosť poskytnúť ŠÚ SR údaje z administratívnych

DÔVERNÉ

Do druhej skupiny patria osobitne vymenované subjekty, ktorých povinnosti nie sú úplne rovnaké. Ide v zásade o povinnosť poskytnúť súčinnosť ŠÚ SR pri príprave a priebehu SODB (§ 25 Návrhu Zákona o SODB). Patria sem:

- Ministerstvo financií SR - poskytuje súčinnosť pri príprave metodického pokynu o postupe obcí pri financovaní SODB,
- Ministerstvo obrany SR - spolupracuje pri zabezpečení sčítania obyvateľov vyslaných v rámci jeho vecnej pôsobnosti mimo územia Slovenskej republiky a pri sčítaní domov a bytov nachádzajúcich sa vo vojenskom obvode,
- Ministerstvo kultúry SR - spolupracuje pri zabezpečení sčítania obyvateľov vyslaných v rámci jeho vecnej pôsobnosti mimo územia Slovenskej republiky,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - spolupracuje pri sčítaní obyvateľov ubytovaných v rozhodujúcom okamihu sčítania v zariadeniach v rámci jeho vecnej pôsobnosti a obyvateľov určitým spôsobom vylúčených alebo znevýhodnených,
- Ministerstvo vnútra SR - spolupracuje pri metodickom usmerňovaní obcí a okresných úradov v rámci sčítania, pri sčítaní obyvateľov marginalizovaných komunít alebo obyvateľov inak znevýhodnených a poskytne ŠÚ SR zoznam obcí a častí obcí,
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR - spolupracuje pri zabezpečení sčítania obyvateľov vyslaných v rámci jeho vecnej pôsobnosti mimo územia SR,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR - spolupracuje s úradom pri sčítaní obyvateľov ubytovaných v rozhodujúcom okamihu sčítania v zariadeniach v rámci jeho vecnej pôsobnosti,
- Ministerstvo životného prostredia SR - poskytne priestorovú vrstvu základných sídelných jednotiek.

Spolupráca nepredpokladá nutnosť, aby sa určité ministerstvá v rámci poskytnutia súčinnosti oboznamovali s osobnými údajmi nimi vyslaných zamestnancov. Ide osobitne o prípad ministerstva obrany, ministerstva kultúry, ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí. Tieto subjekty spolupracujú so ŠÚ SR pri zabezpečení sčítania určitého okruhu osôb. Ako bude táto úloha uchopená, resp. aký bude rozsah spolupráce nie je možné v tomto momente vyhodnotiť. Môže ísť totiž o spoluprácu vo forme dohliadnutia na sčítanie daných osôb, zabezpečenia internetového pripojenia na miestach, na ktorých sa predmetné dotknuté osoby nachádzajú, ale aj o inú formu spolupráce.

V zásade Návrh Zákona o SODB nepredpokladá povinnosť týchto subjektov oboznamovať sa s osobnými údajmi predmetnej skupiny dotknutých osôb. **Ak aj dané ministerstvá disponujú**

osobnými údajmi predmetnej skupiny osôb, ktoré by boli využiteľné na účel SODB, nemôžu tieto subjekty tieto údaje poskytnúť na účel SODB. Na použitie osobných údajov na tento účel by museli mať osobitný právny základ, ktorý Návrh Zákona o SODB nepredpokladá.

Údaje o osobách vyslaných na plnenie pracovných úloh do zahraničia by tak bolo možné poskytnúť len s explicitným a preukázateľným súhlasom dotknutých osôb. Nakoľko je však sčítanie v roku 2021 koncipované ako elektronické sčítanie, ani osoby nachádzajúce sa v zahraničí by nemali mať problém vyplniť osobné údaje vyžadované sčítacím formulárom pre sčítanie obyvateľov. Určitú výnimku môžu tvoriť výlučne oblasti v ktorých nie je dlhodobé funkčné pripojenie k internetu. V tomto prípade je možné uvažovať o užšej forme spolupráce, v rámci ktorej príslušná dotknutá osoba požiada vysielajúce ministerstvo o poskytnutie údajov na účely sčítania, no výlučne na základe osobitného súhlasu. V takom prípade bude príslušné ministerstvo plniť úlohy prevádzkovateľa, resp. úlohu príjemcu osobných údajov. Postavenie prevádzkovateľa môže pre tieto subjekty vyplývať aj zo skutočnosti, že predmetnými osobnými údajmi disponujú tieto subjekty aj na iný účel akým je SODB. Ak sa budú e so

Okresné úrady

Každý okresný úrad pri príprave, priebehu a vykonaní sčítania:

- a) zabezpečí klientske centrum ako kontaktné miesto, kde môže povinná osoba realizovať sčítanie,
- b) poskytne súčinnosť príslušnému kontaktnému bodu pri organizačnom a technickom zabezpečení školení na účel sčítania,
- c) plní povinnosti obce podľa tohto zákona, ak príslušná obec nemá obecné zastupiteľstvo ani starostu obce v lehote deviatich mesiacov pred dobou sčítania domov a bytov a ak nie sú vyhlásené nové voľby do orgánov samosprávy obce tak, aby sa konali minimálne štyri mesiace pred dobou sčítania domov a bytov
(§ 26 Návrhu Zákona o SODB).

Z uvedeného výpočtu povinností okresných úradov nevyplývajú povinnosti, ktoré by

Úlohy obcí v rámci SODB sú preneseným výkonom štátnej správy pri príprave, priebehu a vykonaní sčítania. Obec pri príprave, priebehu a vykonaní sčítania okrem iného:

- vytvorí nevyhnutné podmienky na prípravu, priebeh a vykonanie sčítania na svojom území,
- **realizuje a zodpovedá za sčítanie domov a bytov na území obce,**

- uzatvára s asistentom sčítania pôsobiacom na území obce dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru na činnosť asistenta sčítania,
- zodpovedá za úplnosť sčítania na území obce z hľadiska počtu obyvateľov obce a vytvára všetky predpoklady na dosiahnutie úplného sčítania na území obce,
- **zabezpečí sčítanie obyvateľov ubytovaných v zariadení, ktorého je obec zriaďovateľom a zariadení v katastrálnom území obce.**

Obec plní základnú úlohu v rámci sčítania domov a bytov. Poskytuje teda údaje o domoch a bytoch, ktorými disponuje z dôvodu výkonu inej vlastnej činnosti (napr. údaje nevyhnutné k vyrubeniu dane z nehnuteľností) a údaje, ktoré jej budú poskytnuté správcami domov a bytov podľa osobitného predpisu.

V súlade so zásadou minimalizácie osobných údajov sa Poradca prikláňa k názoru, že evidencia osôb, ktoré požadujú poskytnutie asistovaného sčítania, má vedená obcou len na účel dosiahnutia realizácie sčítania. Po dosiahnutí účelu je úlohou obce vymazať tieto údaje.

V prípade, ak obec získa od správcov domov a bytov podľa osobitného predpisu alebo za účelom poskytnutia asistovaného sčítania osobné údaje, je povinná s nimi nakladať podľa Zákona o ochrane osobných údajov ako prevádzkovateľ. Keďže údaje o domoch a bytoch bude pre ŠÚ SR poskytovať zamestnanec obce ako právnickej osoby, nie je táto fyzická osoba zprostredkovateľom alebo osobou navyšeňou obcou (prevádzkovateľom).

5.2.2 Rozsah spracúvaných osobných údajov

Osobné údaje sú podľa Nariadenia GDPR definované ako „akékoľvek informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby“. Identifikovateľná fyzická osoba je osoba, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, „najmä odkazom na identifikátor, ako je meno, identifikačné číslo, lokalizačné údaje, online identifikátor, alebo odkazom na jeden či viaceré prvky, ktoré sú špecifické pre fyzickú, fyziologickú, genetickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu tejto fyzickej osoby“. Zákon o ochrane osobných údajov prebral takmer doslovne túto zákonnú definíciu.⁵

Príloha Návrhu Zákona o SODB upravuje získavanie a spracúvanie nasledovných osobných údajov, resp. nasledovných druhov/tém údajov o fyzickej osobe, ktoré budú konkretizované osobitným vykonávacím predpisom (§ 2 ods. 3 Návrhu Zákona o SODB). V určitých prípadoch teda ide o zákonom stanovený údaj, napr. miesto

⁵ „Osobnými údajmi sú údaje týkajúce sa identifikovanej fyzickej osoby alebo identifikovateľnej fyzickej osoby, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora, iného identifikátora, ako je napríklad meno, priezvisko, identifikačné číslo, lokalizačné údaje, alebo online identifikátor, alebo na základe jednej alebo viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú identitu, fyziologickú identitu, genetickú identitu, psychickú identitu, mentálnu identitu, ekonomickú identitu, kultúrnu identitu alebo sociálnu identitu.“ § 2 Zákona o ochrane osobných údajov.

DÔVERNÉ

zistovaných údajov bude predmetom ďalšej úpravy (napr. téma súčasnej ekonomickej aktivity alebo téma vzťahov medzi členmi domácnosti).

Zisťované údaje možno tiež členiť podľa toho, či pôjde o údaje, ktoré sú schopné priamo identifikovať fyzickú osobu, napr. meno a priezvisko, trvalý pobyt, dátum narodenia, či všeobecne použiteľný identifikátor v podobe rodného čísla fyzickej osoby, alebo či ide o údaje schopné identifikovať fyzickú osobu nepriamo v spojení s inými údajmi, napr. údaj o odvetví ekonomickej činnosti, postavenie v zamestnaní, najvyššie dosiahnuté vzdelanie, miesto výkonu zamestnania.

Konkrétne budú predmetom spracúvania v rámci SODB 2021 nasledovné údaje a druhy/témy údajov, ktoré môžu samostatne alebo v spojení s inými údajmi splňať definíciu osobných údajov:

- rodné číslo ako integračná charakteristika slúžiaca na prepojenie súborov údajov (nazývaných Návrhom Zákona o SODB ako administratívne zdroje údajov),
- miesto pobytu (trvalý a obvyklý),
- pobyt v zahraničí a rok príchodu do krajiny,
- pohlavie,
- dátum narodenia,
- rodinný stav,
- počet živonarodených detí,
- štát a miesto narodenia,
- štátna príslušnosť,
- súčasná ekonomická aktivita,
- zamestnanie,
- odvetvie ekonomickej činnosti,
- postavenie v zamestnaní,
- najvyššie dosiahnuté vzdelanie,
- miesto výkonu zamestnania alebo školy,
- spôsob dopravy a periodicita dochádzky,
- národnosť a materinský jazyk,
- náboženstvo,
- vzťahy medzi členmi domácnosti.
- údaje týkajúce sa bývania (napr. forma vlastníctva bytu, obývanosť bytu, podlahová plocha bytu, počet obytných miestností, poloha bytu v dome, typ domu, v ktorom sa nachádza byt),
- adresa (kraj, okres, obec, časť obce, základná sídelná jednotka, ulica, súpisné a orientačné číslo, číslo bytu) ako geopriestorová a integračná charakteristika.

Je potrebné zobraziť, že poskytnutie týchto údajov Komisii (Eurostatu) vzáduje

3
2

v **súboroch údajov, t.j. v tzv. administratívnych zdrojoch údajov**. Konkrétne dôjde v rámci SODB 2021 k spracúvaniu nasledovných súborov osobných údajov:

- a) register fyzických osôb vedený Ministerstvom vnútra SR,
- b) register adries vedený Ministerstvom vnútra SR,
- c) centrálny register poistencov verejného zdravotného poistenia vedený Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- d) evidencie obvinených a odsúdených, ktoré vedie Zbor väzenskej a justičnej stráže,
- e) informačné systémy verejnej správy, ktorých správcom je
 - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR,
 - Sociálna poisťovňa,
 - Úrad geodézie, kartografie a katastra SR,
 - Finančné riaditeľstvo SR,
 - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny,
 - Ministerstvo životného prostredia SR.

Každý z uvedených súborov osobných údajov je samostatným informačným systémom verejnej správy, ktorý je vedený podľa zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Zákon o informačných systémoch**“) a podľa osobitného rezortného predpisu upravujúceho správcu a prevádzkovateľa daného systému,⁶ rozsah evidovaných údajov a pod.

Rozsah zisťovaných údajov vychádza zo skutočnosti, že SR je povinná poskytnúť

⁶ Za vytváranie, správu a rozvoj informačného systému verejnej správy zodpovedá povinná osoba, ktorá je správcom, zabezpečujúca výkon verejnej správy na určenom úseku verejnej správy podľa osobitného predpisu. Informačnú činnosť vykonáva povinná osoba, ktorá je správcom alebo prevádzkovateľom informačného systému verejnej správy. Prevádzkovateľom informačného systému verejnej správy je správcom alebo osobitným predpisom určená povinná osoba, orgán štátnej správy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktoré vykonávajú správcov alebo osobitným predpisom upravujúcim správu informačného systému verejnej správy určené činnosti. Prevádzkovateľom informačného systému verejnej správy môže byť aj správca. (§ 3 ods. 1 a 2 Zákona o informačných systémoch).

5.2.3 Dotknuté osoby

Dotknutou osobou je každá fyzická osoba, ktorej osobné údaje sa spracúvajú (§ 5 písm. n) Zákona o ochrane osobných údajov). Takouto osobou je každý obyvateľ v rozsahu definície upravenej v § 3 písm. a) Návrhu Zákona o SODB, konkrétne:

1. štátny občan Slovenskej republiky s trvalým alebo prechodným pobytom na území Slovenskej republiky,
2. cudzinec s trvalým pobytom, prechodným pobytom alebo tolerovaným pobytom na území Slovenskej republiky, okrem cudzinca požívajúceho diplomatické výsady a imunity na území Slovenskej republiky podľa medzinárodného práva,
3. osoba s obvyklým pobytom na území Slovenskej republiky.⁷

5.2.4 Spôsob spracúvania osobných údajov a povinné osoby

Spracúvaním osobných údajov je akákoľvek „**spracovateľská operácia alebo súbor spracovateľských operácií s osobnými údajmi alebo so súbormi osobných údajov, najmä získavanie, zaznamenávanie, usporadúvanie, štruktúrovanie, uchovávanie, zmena, vyhľadávanie, prehliadanie, využívanie, poskytovanie prenosom, šírením alebo iným spôsobom, preskupovanie alebo kombinovanie, obmedzenie, vymazanie, bez ohľadu na to, či sa vykonáva automatizovanými prostriedkami alebo neautomatizovanými prostriedkami**“ (§ 5 písm. e) Zákona o ochrane osobných údajov). Ide o prevzatie definície používanej Nariadením GDPR.⁸

Osobné údaje a súborv osobných údajov budú podľa Návrhu Zákona o SODB v rámci

⁷ Obvyklý pobyt nie je pojem definovaný v slovenskom právnom poriadku. Vymedzuje ho však napr. čl. 2 písm.

d) Nariadenia o demografickej štatistike ako „obvyklé bydlisko“, ktorým je „miesto, v ktorom osoba obvykle trávi každodenný čas oddychu bez ohľadu na dočasnú neprítomnosť na účely rekreácie, dovoleníek, návštev priateľov a príbuzných, podnikania, lekárskeho ošetrovania alebo náboženskej púte. Za osoby s obvyklým bydliskom v špecifickej geografickej oblasti sa považujú len osoby, ktoré: i) žijú v mieste svojho obvyklého bydliska nepretržite najmenej 12 mesiacov pred referenčným časom, alebo

⁸ Spracúvanie je „operácia alebo súbor operácií s osobnými údajmi alebo súbormi osobných údajov, napríklad získavanie, zaznamenávanie, usporadúvanie, štruktúrovanie, uchovávanie, prepracúvanie alebo zmena, vyhľadávanie, prehliadanie, využívanie, poskytovanie prenosom, šírením alebo poskytovanie iným spôsobom, preskupovanie alebo kombinovanie, obmedzenie, vymazanie alebo likvidácia, bez ohľadu na to, či sa vykonávajú automatizovanými alebo neautomatizovanými prostriedkami“ (čl. 4 ods. 2 Nariadenia GDPR).

i. Zisťovanie prostredníctvom sčítacích formulárov

Osobné údaje poskytnite:

- (i) priamo fyzická osoba, ktorej sa údaje týkajú,
- (ii) iná fyzická osoba splnomocnená na to zákonom:
 - zákonný zástupca fyzickej osoby podľa bod (i) (§ 8 ods. 1 Návrhu Zákona o SODB),
 - iná osoba, najmä blízka osoba, alebo osoba žijúca s fyzickou osobou podľa bodu (i) v jednej domácnosti (§ 8 ods. 2 Návrhu Zákona o SODB),
 - stacionárny asistent sčítania v kontaktnom mieste, ktorého o to požiada fyzická osoba (§ 8 ods. 3 Návrhu Zákona o SODB),
 - mobilný sčítací asistent, ktorého o to požiada fyzická osoba (§ 8 ods. 3 Návrhu Zákona o SODB),
 - stacionárny asistent sčítania v zariadení (§ 8 ods. 4 písm. e) Návrhu Zákona o SODB),
- (i) výlučne údaje týkajúce sa bývania poskytnite:
 - obec,
 - osoba vykonávajúca správu bytového domu podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.

Osoby uvedené v bodoch (i) a (ii) poskytnú údaje vyplnením sčítacieho formulára pre sčítanie obyvateľov v rozsahu a podľa metodických vysvetliviek, ktoré sú súčasťou sčítacieho formulára pre sčítanie obyvateľov, počas doby sčítania obyvateľov úplne, včas, správne a pravdivo podľa stavu k rozhodujúcemu okamihu sčítania.

Údajov o domoch a bytoch, t.j. údaje týkajúce sa bývania, poskytnie osoba vykonávajúca správu bytového domu obci, pričom obec je povinná zabezpečiť poskytnutie požadovaných údajov vyplnením sčítacieho formulára pre sčítanie domov a bytov.

Na účel získania údajov prostredníctvom sčítacích formulárov vytvorí ŠÚ SR

ii. Zisťovanie z administratívnych zdrojov

Nasledujúce subjekty sú povinné poskytnúť osobné údaje prenosom elektronickými prostriedkami určenými ŠÚ SR vo vykonávacom predpise:

- (i) subjekt verejnej správy (§ 20 ods. 1 Návrhu Zákona o SODB),

DÔVERNÉ

(ii) správca alebo prevádzkovateľ informačného systému verejnej správy (§ 20 ods. 1 Návrhu Zákona o SODB),

(iii) zákonom explicitne uvedené subjekty, ktorých povinnosti sú osobitne upravené rozsahom a časovým vymedzením poskytnutia údajov (§ 20 ods. 2 Návrhu Zákona o SODB):

- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,
- Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky,
- Sociálna poisťovňa,
- Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky,
- Zbor väzenskej a justičnej stráže,
- Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky,
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny,
- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.

Spomínaný vykonávací predpis vydaný ŠÚ SR upraví podrobnosti o poskytovaní údajov z administratívnych zdrojov, najmä o dostupných elektronických prostriedkoch, podmienkach ich použitia, minimálnych požiadavkách na elektronické prostriedky správcu administratívneho zdroja, bezpečnosti informačných systémov určených na prenos, uchovávanie a spracúvanie údajov z administratívnych zdrojov.

ŠÚ SR a príslušný správca administratívneho zdroja môžu upraviť špecifické podmienky poskytovania údajov z administratívnych zdrojov dohodou v súlade s

iii. Identifikácia a autentifikácia fyzickej osoby

V rámci splnenia povinnosti poskytnúť požadované údaje bude nevyhnutné vytvoriť systém identifikácie a autentifikácie fyzickej osoby, ktorá bude vystupovať do informačného systému za účelom vyplnenia sčítacieho formulára. Podrobnosti síce ustanoví vykonávací predpis ŠÚ SR, no Návrh zákona predpokladá, že identifikátorom, resp. autentifikátorom, bude s najväčšou pravdepodobnosťou rodné číslo ako všeobecne použiteľný identifikátor podľa zákona č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle v znení neskorších predpisov.

Všeobecne použiteľný identifikátor bude slúžiť aj na účel integrácie údajov získaných prostredníctvom formulárov a údajov získaných z rôznych administratívnych zdrojov údajov. Priamo Príloha Návrhu Zákona o SODB uvádza rodné číslo ako jednu z integračných charakteristík.

Všeobecne použiteľný a jedinečný identifikátor má povinnosť poskytnúť:

- (i) priamo fyzická osoba, ktorej sa údaje týkajú,
- (ii) iná fyzická osoba splnomocnená na to zákonom:
- zákonný zástupca fyzickej osoby podľa bod (i) (§ 8 ods. 1 Návrhu Zákona o SODB),
 - iná osoba, najmä blízka osoba, alebo osoba žijúca s fyzickou osobou podľa bodu (i) v jednej domácnosti (§ 8 ods. 2 Návrhu Zákona o SODB),
 - stacionárny asistent sčítania v kontaktnom mieste, ktorého o to požiada fyzická osoba (§ 8 ods. 3 Návrhu Zákona o SODB),
 - mobilný sčítací asistent, ktorého o to požiada fyzická osoba (§ 8 ods. 3 Návrhu Zákona o SODB),
 - stacionárny asistent sčítania v zariadení (§ 8 ods. 4 písm. e) Návrhu Zákona o SODB).

Ak uvedené osoby požiadajú o vyplnenie formulára asistenta sčítania, sú povinné tieto osoby poskytnúť potrebné údaje, vrátane rodného čísla, ktoré umožní samotný vstup do sčítacieho formulára danej fyzickej osobv. Sčítací asistenti sú

iv. Zaznamenávanie a uchovávanie získaných osobných údajov a súborov osobných údajov

Údaje získané sčítacími formulármi bude zaznamenávané a uchovávané v osobitnom informačnom systéme verejnej správy, ktorý vytvorí ŠÚ SR. Každý informačný systém je v zmysle § 2 Zákona o informačných systémoch vytváraný na realizáciu tzv. informačnej činnosti, ktorou sa podľa § 2 písm. c) citovaného zákona rozumie „**získavanie, zhromažďovanie, spracúvanie, sprístupňovanie, poskytovanie, prenos, ukladanie, archivácia a likvidácia údajov**“.

Zaznamenávanie, uchovávanie, ukladanie a archivácie údajov získaných v rámci SODB 2021 vykonávané v rámci tohto sčítania bude inherentnou súčasťou plnenia úloh ŠÚ SR ako správcu daného informačného systému (napr. § 20, 23, 32 Návrhu Zákona o SODB). Podrobnosti o uchovávaní údajov získaných z administratívnych zdrojov údajov upraví ŠÚ SR vo vykonávacom predpise.

Návrh zákona upravuje osobitnú povinnosť uchovať údaje, vrátane rodného čísla, zariadeniam, v ktorých boli dané fyzické osoby ubytované v rozhodnom okamihu, t.j. v noci z 31.12.2020 na 1.1.2021 (§ 8 ods. 4 Návrhu Zákona o SODB). Zariadenia majú povinnosť poskytnúť tieto údaje vyplnením formulára pre sčítanie obyvateľov v dobe sčítania obyvateľov, t.j. v dobe od 15. februára 2021

v. Spracúvanie a vyhodnotenie štatistických údajov

Je potrebné na úvod terminologický odlišiť „spracúvanie“ štatistických údajov, t.j. údajov získaných v rámci štatistickej činnosti na účely štatistiky, od „spracúvania“ osobných údajov ako takých. Spracúvanie štatistických údajov je jednou z činností definujúcich štátnu štatistiku⁹ a spracúvanie týchto údajov vykonávané orgánmi štátnej štatistiky je činnosťou odbornou vykonávanou štatistickými metódami a postupmi.

Pod spracúvanie štatistických údajov je možné zaradiť spracovateľské operácie spočívajúce, okrem iného, aj v usporadúvaní a štrukturovaní údajov, sumarizácii a vyhodnotení získaných údajov, vyhľadávaní údajov v poskytnutých súboroch údajov, prehliadaní súborov údajov alebo prehliadaní získaných údajov, preskupovaní alebo kombinovaní údajov za účelom získania štatistickej informácie.

Ako už bolo vysvetlené vyššie, „spracúvanie“ osobných údajov podľa Zákona o ochrane osobných údajov je odlišným pojmom definovaným zákonom, pod ktorý možno subsumovať akúkoľvek operáciu s osobnými údajmi vykonávanú prevádzkovateľom, resp. inou na to oprávnenou osobou.

Povinnosť ŠÚ SR spracúvať štatistické údaje získané v rámci SODB 2021 vyplýva zo všeobecných ustanovení Zákona o štátnej štatistike a zároveň z právnych predpisov Európskej únie regulujúcich oblasť sčítania obyvateľov, domov a bytov. Návrh Zákona o SODB je so Zákomom o štátnej štatistike prepojený podľa § 15 ods. 1 Zákona o štátnej štatistike, ktorý definuje SODB ako osobitný druh štatistického zisťovania vykonávaného ŠÚ SR, ktoré je súčasťou štátnej štatistiky a ktorého obsah, rozsah a spôsob vykonania upravuje osobitný predpis. Týmto predpisom bude pre SODB 2021 Návrh zákona, ktorý v § 1 uvádza, že SODB 2021 je osobitný druh štatistického zisťovania realizovaného vo verejnom záujme pre potreby plnenia úloh podľa osobitných predpisov orgánmi verejnej moci v SR a EÚ.

vi. Poskytovanie údajov

Pri poskytovaní údajov je potrebné rozlíšiť

poskytovanie: (i) štatistických údajov

⁹ Štátnou štatistikou sú „systematické a plánovité činnosti vykonávané vo verejnom záujme, ktorých predmetom je získavanie, spracúvanie, šírenie, poskytovanie a hodnotenie, údajov o javoch hromadnej povahy, zabezpečovanie ich porovnateľnosti na posudzovanie sociálno-ekonomického vývoja Slovenskej republiky a jeho ekologických súvislostí; ich súčasťou je aj zabezpečovanie medzinárodnej porovnateľnosti štatistických údajov“ (§ 2 písm. a) Zákona o štátnej štatistike).

- (ii) štatistických informácií,
- (iii) výsledkov sčítania.

Štatistické údaje získané sčítaním

Návrh zákona umožňuje **poskytovanie údajov získaných sčítaním, ktoré zároveň nie sú dôvernými štatistickými údajmi, t.j. ktoré nie sú osobnými údajmi**, každému, kto o to požiada, za úhradu nákladov vynaložených na poskytnutie údajov (§ 34 ods. 1 Návrhu Zákona o SODB).

Na poskytovanie dôverných štatistických údajov sa aplikuje § 30 Zákona o štátnej štatistike (§ 34 ods. 2 Návrhu Zákona o SODB). Ten **zakazuje s určitými výnimkami zverejňovať alebo poskytovať dôverné štatistické údaje na iné než štatistické účely**. Výnimky upravuje zákon pre prípady poskytnutia dôverného štatistického údajja:

- **na základe súhlasu dotknutej právnickej osoby alebo fyzickej osoby**, ktorá údaj poskytla, a ktorej sa týka,
- určeným subjektom **na splnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy**,
- **subjektom vykonávajúcim vedeckú činnosť na vedecký účel**, za predpokladu, že údaj neumožňuje priamu identifikáciu spravodajskej jednotky (na vedecký účel možno poskytnúť taký osobný údaj, ktorý umožní len nepriamu identifikáciu, t.j. fyzickú osobu by bolo možné identifikovať len v kombinácii s inými údajmi).

Na to, aby bolo možné spracúvané osobné údaje poskytnúť, preniesť alebo zverejniť, je potrebné aby osobitný právny predpis ustanovil účel poskytovania alebo účel zverejňovania, zoznam spracúvaných osobných údajov alebo rozsah spracúvaných osobných údajov, ktoré možno poskytnúť alebo zverejniť, prípadne príjemcov, ktorým sa osobné údaje poskytnú. **Takúto právnu úpravu pozná Zákon o štátnej štatistike čiastočne len vo vzťahu k dôverným štatistickým údajom na vedecký účel.**

K dôverným štatistickým údajom pozri bližšie časť 5.1.3. tejto Analýzy.

Od poskytovania údajov je potrebné odlišiť **poskytovanie štatistických informácií**. Zákon o štátnej štatistike definuje štatistickú informáciu ako informáciu „**sociálnoekonomického, technického alebo ekologického charakteru, ktorá vznikla sumarizáciou dôverných štatistických údajov, ktorá neumožňuje priamu alebo nepriamu identifikáciu spravodajskej jednotky**“. Štatistická informácia je teda z definície informáciou alebo údajom, ktorý

Na poskytovanie informácií sa aplikuje § 31 Zákona o štátnej štatistike, podľa ktorého sa poskytujú za úhradu každému, kto o poskytnutie požiada. Bezodplatne je možné poskytnúť štatistické informácie vybraným vnútroštátnym subjektom (napr. prezident SR, vláda SR, Národná rada SR), Eurostatu a ďalším medzinárodným orgánom alebo organizáciám za podmienky, že ide o vzájomnú výmenu údajov, alebo ak tak určuje medzinárodná zmluva, ktorou je SR viazaná. Táto všeobecná úprava Zákona o štátnej štatistike sa aplikuje v plnom rozsahu aj na štatistické informácie vytvorené z údajov získaných v rámci SODB 2021. Návrh zákona do tejto všeobecnej úpravy žiadnym spôsobom nezasahuje.

Výsledky sčítania

Výsledky sčítania, ktoré neumožňujú priamu ani nepriamu identifikáciu osoby, a ktoré ŠÚ SR vytvoril spracúvaním alebo sumarizáciou údajov získaných v rámci SODB 2021, ŠÚ SR zverejňuje na svojom webovom sídle v rozsahu ním určenom. Oproti štatistickým informáciám budú výsledky sčítania publikované na webovom sídle, t.j. všetkým a bezodplatne. Výsledky sčítania úrad zverejní najneskôr do 31. marca 2024. Základné výsledky sčítania v rozsahu určenom ŠÚ SR zverejní ŠÚ SR najneskôr do 1. januára 2022 (§ 35 Návrhu Zákona o SODB).

Návrh Zákona o SODB zároveň osobitne upravuje môže ŠÚ SR na základe písomnej dohody s treťou osobou vytvoriť, spracúvaním alebo sumarizáciou údajov získaných sčítaním a poskytnúť tretej osobe aj ďalšie výstupy zo sčítania, ktoré neumožňujú priamu ani nepriamu identifikáciu osoby, za cenu stanovenú dohodou. Ide o možnosť poskytovať také výsledky sčítania, ktoré ŠÚ SR nerealizoval, no o ktoré je na trhu záujem. Žiaden z poskytnutých výsledkov sčítania nemôže byť osobným údajom, a ani žiadnou jeho časťou a ani nepriamo nemôže byť možné identifikovať dotknutú osobu.

Cieľom je maximálne podporiť princíp verejne dostupných dát ako jedného zo základných princípov iniciatívy otvoreného vládnutia a konceptu hodnoty za

5.2.5 Účel spracúvania osobných údajov

Všetky osobné údaje získané v rámci SODB 2021 podľa Návrhu Zákona o SODB sa spracúvajú na účet úspešného realizovania sčítania. Keďže sčítanie obyvateľov, domov a bytov je osobitný druhom štatistického zisťovania, je daný účel spracúvania osobných údajov (dôverných štatistických údajov) **na štatistický účel**. Tento účel vyplýva priamo z priamo aplikovaného práva EU, ktoré hlavne prostredníctvom Nariadenia o SODB definuje rozsah zisťovaných údajov, vrátane osobných údajov, rámcové spôsoby ich zisťovania, termín, kvalitu údajov poskytovaných zo strany národných štatistických orgánov a predstavuje tiež právny základ pre určenie spôsobov poskytnutia údajov Komisii, resp. Eurostatu (viď časť 5.1.5 tejto Analýzy).

Štatistické účely znamenajú „**akékoľvek operácie získavania a spracúvania osobných údajov potrebné na štatistické zisťovanie alebo tvorbu štatistických výsledkov**“ (recitál 163 GDPR). Tieto štatistické výsledky sa môžu ďalej využívať na rôzne účely vrátane na účely vedeckého výskumu. Štatistický účel znamená, že „**výsledky spracúvania na štatistické účely nie sú osobnými údajmi, ale agregovanými údajmi, a teda je sa tento výsledok alebo osobné údaje nepoužijú na vykonanie opatrení alebo rozhodnutí týkajúcich sa akejkoľvek konkrétnej fyzickej osoby**“ (recitál 163 Nariadenia GDPR).

Štatistický účel sa snaží osobitne akcentovať aj § 1 Návrhu Zákona o SODB, ktorý znie: „**Tento zákon ustanovuje rozsah a spôsob vykonania sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (ďalej len „sčítanie“)** ako osobitného druhu štatistického zisťovania realizovaného vo verejnom záujme pre potreby plnenia úloh podľa osobitných predpisov orgánmi verejnej moci v Slovenskej republike a Európskou úniou v oblastiach, ktoré patria do jej pôsobnosti, [..]“. Dôvodová správa k tomuto bodu

Sčítanie vytvára súbor hodnotných údajov a informácií o stave spoločnosti, o jej demografických, sociálno-ekonomických a kultúrnych štruktúrach, o životných podmienkach obyvateľov a bývaní. Kľúčové sú tiež údaje o počtoch obyvateľov na úrovni republiky, krajov, okresov a obcí a hodnoverné východiská pre ich prognózy. Tieto informácie podporujú plánovanie, administratívu, rozvoj politik a vyhodnocovanie aktivít vlády a iných užívateľov. Cieľom sčítania je zistiť údaje, ktoré sú nevyhnutné na vytváranie európskych štatistík, údaje, ktoré sú nevyhnutné na vytváranie národných štatistík a údaje, ktoré sú žiadané používateľmi štatistík.

Nepriamym účelom sčítania, ktorý vyplýva zo samotného štatistického účelu, je **potreba prijímania zodpovedných rozhodnutí a verejných politik na podklade dostupných, jasných a merateľných údajov.** Cieľom je efektívnejšie využitie dostupných verejných dát, na základe ktorých je potrebné prijímať strategické rozhodnutia a verejné politiky (vrátane prijímania právnych noriem a rozhodovania o verejných výdavkoch).

Vo vzťahu k získavaniu údajov z administratívnych zdrojov určuje § 20 ods. 1 Návrhu Zákona o SODB nasledovné účely spracúvania týchto údajov, konkrétne na účel

¹⁰ Dosčítavanie je zisťovanie po sčítaní, ktoré sa uskutočňuje krátko po sčítaní na účely posúdenia pokrytia a obsahu (čl. 2 bod 13 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 881/2017 z 23. mája 2017, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov, pokiaľ ide o formu a štruktúru správ o kvalite a technický formát na

¹¹ Poštenczóm je sčítanie obyvateľov, domov a bytov vykonávané úradom po roku 2021, ktoré bude zabezpečovať aktualizáciu vybraných cenových údajov v kratších časových intervaloch (ročných, trojročných, päťročných) (§ 3 písm. t) Návrhu Zákona o SODB).

1. stanovenie rozsahu údajov podľa § 2 Návrhu Zákona o SODB a určenie spôsobu zistenia jednotlivých údajov podľa zoznamu,
2. navrhnutie, tvorbu, prípadne obstaranie technologickej infraštruktúry potrebnej na zabezpečenie sčítania,
3. vyhodnotenie rozsahu, štruktúry, účelnosti a kvality využitia údajov z administratívnych zdrojov na účely sčítania,
4. overenie možnosti integrácie údajov získaných rôznymi spôsobmi zisťovania údajov podľa tohto zákona,
5. overenie možnosti vygenerovania potrebných ukazovateľov sčítania, účelného spracovania údajov získaných v rámci sčítania a imputácie potrebných údajov,
6. územnú prípravu,
7. testovanie potrebných technických prostriedkov, zariadení a technologickej infraštruktúry na účely realizácie sčítania,
8. odbornú prípravu osôb poverených úradom, asistentov sčítania a ďalších osôb podieľajúcich sa na sčítaní,
9. pilotné zisťovanie.¹²

Návrh zákona o SODB vymedzuje všeobecný účel získavania údajov v rámci SODB realizovaného formou priame zberu dát od obyvateľov prostredníctvom vyplnenia sčítacích formulárov a zároveň aj formou poskytnutia administratívnych zdrojov údajov. Zároveň Návrh Zákona o SODB definuje aj osobitné účely poskytnutia a využitia údajov poskytnutých formou administratívnych zdrojov údajov, tak aby bol právny základ pre novinné subjekty jednoznačný.

¹² Pilotné zisťovanie je následne špecifikované ako testovanie funkčnosti všetkých procesov nevyhnutných na riadnu a včasnú realizáciu sčítania, vrátane testovania editácie a spracovania, pričom sa zameriava aj na činnosti v teréne, monitoring a logistiku (§ 3 písm. s) Návrhu Zákona o SODB).

6. ZÁVERY

- ^ Súčasťou SODB 2021 bude zisťovanie údajov, ktoré sú v značnej časti aj osobnými údajmi, t.j. údajmi, ktoré sú schopné priamo alebo nepriamo identifikovať konkrétnu fyzickú osobu.

Bez týchto údajov nie je možné dosiahnuť cieľ samotného sčítania, ktorým je získanie dostatočných, spoľahlivých, podrobných a porovnateľných údajov o obyvateľoch, domoch a bytoch s cieľom umožniť plniť úlohy, ktoré vyplývajú

- (i) orgánom štátnej správy a orgánom územnej samosprávy z osobitných predpisov na rôznych úsekoch správy vecí verejných, a
- (ii) Slovenskej republike zo záväzkov vo vzťahu k Európskej únii (osobitne z Nariadenia o SODB).

- ^ V prípade Návrhu Zákona o SODB ide vo vzťahu k právnej úprave ochrany osobných údajov o implementáciu právnych základov špecifikovaných Nariadením GDPR a Zákonom o ochrane osobných údajov. Vnútroštátny právny základ spracúvania osobných údajov v rámci SODB 2021 tvorí požiadavka a potreba

- spracúvania údajov nevyhnutných podľa osobitného predpisu, ktorým bude zákona o SODB 2021 (§ 13 ods. 1 písm. c) Zákona o ochrane osobných údajov, čl. 6 ods. 1 písm. c) Nariadenia GDPR), a
- spracúvania údajov nevyhnutných na splnenie úloh realizovaných vnútroštátnymi i európskymi orgánmi verejnej moci vo verejnom záujme (§ 13 ods. 1 písm. e) Zákona o ochrane osobných údajov, čl. 6 ods. 1 písm. e) Nariadenia GDPR).

- > Právny základ na spracúvanie osobných údajov podľa čl. 6 ods. 1 písm. c) a e) Nariadenia GDPR, resp. podľa § 13 ods. 1 písm. c) a e) Zákona o ochrane osobných údajov, musí byť špecifikovaný v osobitnom predpise tak, aby ustanovil minimálne:

- a) účel spracúvania osobných údajov,
- b) kategóriu dotknutých osôb a
- c) zoznam spracúvaných osobných údajov alebo ich rozsah.

- ^ Návrh zákona o SODB vymedzuje účel získavania údajov v rámci SODB realizovaného formou priameho zberu dát od obyvateľov prostredníctvom vyplnenia sčítacích formulárov a zároveň aj formou poskytnutia administratívnych zdrojov údajov. Zároveň Návrh Zákona o SODB definuje aj osobitné účely poskytnutia a využitia údajov poskytnutých

- ^ Návrh Zákona o SODB špecifikuje dotknuté osoby, o ktorých sa budú predmetné údaje, vrátane osobných údajov, zisťovať.
- ^ Návrh Zákona o SODB špecifikuje rozsah osobných údajov, ktoré sa budú zisťovať v rámci SODB. Návrh Zákona o SODB vyžaduje získavanie len tých údajov, ktoré vyžaduje poskytnúť Komisii (Eurostatu) priamo aplikovateľné Nariadenie o SODB. ŠÚ SR aplikoval už pri definovaní rozsahu zisťovaných údajov test minimalizácie a primeranosti údajov, t.j. posúdil a vyhodnotil rozsah údajov nevyhnutných na generovanie výpovednej štatistickej informácie, ktorá bude pre užívateľov výstupov sčítania zmysluplná.
- ^ Návrh Zákona o SODB predstavuje právny základ spracúvania aj osobitných kategórií osobných údajov o národnosti či náboženstve z dôvodu, že ide o implementáciu Nariadenia o SODB stanovujúceho rozsah povinne poskytovaných údajov Komisii (Eurostatu), ide o údaje nevyhnutné na dosiahnutie účelu SODB a úprava ochrany osobných údajov sa aj v tomto prípade aplikuje výlučne s výnimkami, ktoré sú primerané a odôvodnené s cieľom dosiahnutia cieľov sčítania ako osobitného druhu štatistického zisťovania.
- ^ Na ŠÚ SR sa vo vzťahu k získaným osobným údajom (nie všetkým štatistickým údajom, ktoré získa v rámci SODB) aplikujú práva a povinnosti prevádzkovateľa v zmysle Nariadenia o GDPR, resp. Zákona na ochranu osobných údajov, s výnimkami, ktoré sú aplikovateľné na orgány verejnej moci (napr. § 23 ods. 4 písm. b), § 26 ods. 2 Zákona o ochrane osobných údajov) alebo ktoré sa týkajú spracúvania osobných údajov na štatistické účely (napr. § 20 ods. 5 písm. b), § 23 ods. 4 písm. d) Zákona o ochrane osobných údajov).
- ^ Na spracovanie štatistických údajov, ktoré nie sú osobnými údajmi (nedokážu priamo ani nepriamo identifikovať fyzickú osobu, alebo sa týkajú právnickej osoby), nie je potrebné aplikovať prísne pravidlá ochrany osobných údajov. Uvedené platí len v prípade, ak ŠÚ SR dokáže jednoznačne odlíšiť, ktoré údaje sú osobnými a ktoré nie, resp. ktoré už nie. V prípade pochybností odporúča Poradca aplikovať pravidlá ochrany osobných údajov aj na ostatné štatistické údaje.
- ^ Z postavenia asistenta sčítania ako sprostredkovateľa podľa Zákona o ochrane osobných údajov voči prevádzkovateľovi vyplývajú aj dodatočné povinnosti úpravy vzájomného vzťahu medzi ŠÚ SR a asistentom. Spracúvanie osobných údajov sprostredkovateľom sa riadi zmluvou alebo iným právnym úkonom, ktorý zaväzuje sprostredkovateľa voči prevádzkovateľovi, a ktorý musí byť uzatvorený v listinnej alebo

- ^ V prípade, ak obec získa od správcov domov a bytov podľa osobitného predpisu alebo za účelom poskytnutia asistovaného sčítania osobné údaje, je povinná s nimi nakladať podľa Zákona o ochrane osobných údajov ako prevádzkovateľ. Keďže údaje o domoch a bytoch bude pre ŠÚ SR poskytovať zamestnanec obce ako právnickej osoby, nie je táto fyzická osoba sprostredkovateľom. Zamestnanec je tzv. oprávnenou osobou.
- ^ Na spracúvanie osobných údajov podľa Návrhu Zákona o SODB sa vzťahuje všeobecný predpis o ochrane osobných údajov, ak tento Návrh Zákona o SODB alebo všeobecný predpis o štátnej štatistike neustanovuje inak (§ 33 Návrhu Zákona o SODB). Z toho dôvodu sa budú na osobné údaje získané v rámci SODB aplikovať výnimky ustanovené v § 30a Zákona o štátnej štatistike vo vzťahu k právu dotknutej osoby na prístup k údajom, právu na opravu, právu na obmedzenie spracúvania a právu namietať proti spracúvaniu.
- ^ Keďže Návrh Zákona o SODB predpokladá prijatie viacerých vykonávacích predpisov, napr. v oblasti špecifikácie zisťovaných údajov, identifikácie a autentifikácie dotknutých osôb, pravidiel a požiadaviek na kontaktné miesta a pod., odporúčame vyhodnotiť a posúdiť každý takýto návrh vykonávacieho predpisu osobitne s ohľadom na naplnenie podmienok spracúvania osobných údajov. Aj tieto vykonávacieho predpisy alebo predpis musia byť v súlade s Nariadením GDPR a požiadavkami Zákona o ochrane osobných údajov.
- ^ Poradca odporúča venovať osobitnú pozornosť reálnemu dodržiavaniu pravidiel ochrany osobných údajov vo fáze prípravy sčítania (osobitne s ohľadom na údaje z administratívnych zdrojov) i počas doby sčítania, kedy bude dochádzať k praktickej realizácii spracovateľských operácií s osobnými údajmi. Kontrola dodržiavania požiadaviek ochrany osobných údajov by sa mala týkať všetkých subjektov (napr. asistentov sčítania, orgánov verejnej moci, obcí), miest (napr. pracovísk ŠÚ SR, kontaktných miest) či elektronických prostriedkov a platforiem zapojených do elektronického sčítania, ktorých bezpečnosť bude zásadnou s cieľom nenarušenia ochrany osobných údajov fyzických osôb.

JUDr. Katarína Bruncková,
PhD. advokátka a